

348.199

21247

จ.3

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
ตามที่คณะของอาจารย์และนักศึกษา

15 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

มีนาคม 2539

B. 16166

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์
ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มีนาคม 2539

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยอาจารย์และนักศึกษารวม 527 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้รับคืนมามีจำนวน 422 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.07 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้าน มีความเหมาะสมมาก ยกเว้น ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

2. การทดสอบความแตกต่างของทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่แตกต่างกันคือ ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน ส่วนด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป และด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรปรับปรุงหลายด้าน เช่น การจัดจำนวนนักศึกษาในแต่ละห้องเรียนให้เหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน ควรเพิ่มและปรับปรุงสื่อ อุปกรณ์การสอนให้มีจำนวนเพียงพอ สะดวกในการนำไปใช้ มีความทันสมัย ห้องเรียนควรอยู่ในบริเวณที่ไม่มีเสียงรบกวน และมีความสะอาด ภายในห้องเรียนควรมีความพร้อม เช่น จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ จอฉายสไลด์

และอุปกรณ์การสอนให้มีความพร้อมที่จะใช้ได้สะดวก สำหรับด้านการวัดและการประเมินผล
ควรปรับปรุงระบบการประเมินผลให้มีความเชื่อถือได้ การจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสม และ
ควรมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วแปดมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

THE IMPLEMENTATION OF GENERAL EDUCATION PROGRAM IN THE BACHELOR
DEGREE AT RAJABHAT INSTITUTE GROUP AS PERCEIVED BY
INSTRUCTORS AND STUDENTS

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

March 1996

The purpose of this research were to study and compare the perception of instructors and students toward the implementation of general education program in the bachelor degree at Rajabhat Institute Rathanakosin Group, with regard to : teacher assignment; media, location and teaching-aid management; teaching methods; teaching and learning activities; course arrangement and assesment processes.

The study groups consisted of 205 instructors and 322 students, the research was conducted during in the academic year of the 1995. The test subjects answered the questionnaires, each having five choices. A total of 422 questionnaires or 80.07 percent were returned and perfect. The statistics used for data analysis were means and standard deviation. The t-test method was applied to test the hypothesis. The conclusion of the research were as follows :

1. The instructors and students perceived that the implementation of general education program in the bachelor degree at Rajabhat Institute Rathanakosin Group, with regard to the the five aspects was very appropriate. However, with regard to the media, location and teaching-aid management the instructors and students were perceived at morderate appropriate.

2. The test of the instructors and students was difference of perception toward the implementation of the general education program in the bachelor degree at Rajabhat Institute Rathanakosin Group in five aspects collectively showed the difference at .05 significant level. But with respect to the teaching methods, teaching and learning activites,

course arrangement and assesment processes, the instructors and students were significantly differant while the teacher assignment and the media, location and teaching-aid management, the perception of instructors and students was insignificantly different.

In order to provide the implementation of general education program at Rajabhat Institute Rathanakosin Group should make an improvement in many aspects, such as, arrange the number of students in clean suitable for the size of the class-room, increase and improve the quality of the media used, the number of the teaching-aids should be sufficient and convenient to use and up-to-date. The classes should be held where there is no sound disturbance, and clean. The class should have tables, desks, chairs, slide projectors, and teacher-aids which are ready to be used. As regard the measurement end evaluation aspect, the technique should be improved to make it reliable. The class activites should be held appropriately and should be done outside the class-room, in order that the implementation of general education program is more effectively enecuted.

378.199

ม124ก

ร.3

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...๘...เดือน...มีนาคม... พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความเมตตากรุณาและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อัฉรฯ วัฒนาณรงค์ กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อแก้ไขให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช อาจารย์ ดร.อัฉรฯ วัฒนาณรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา จิตชัย อาจารย์ ดร.วนิดา आयวัฒน์ อาจารย์ ดร.ผดุง พรหมมูล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแบบสอบถามที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณและสำนึกในพระคุณอย่างยิ่งสำหรับคุณแม่สงวน ช่างเผือก ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิโรจน์ ผลพันธิน อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ลาศึกษาต่อ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์วราตรี ผลาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สริน สุทองหล่อ อาจารย์เฟื่องฟ้า บุญถนอม อาจารย์เรณู ปลื้มเจริญ อาจารย์จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ และคุณสหัส โอชา ผู้พิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสาขาการอุดมศึกษาทุกท่านที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือจนงานวิจัยนี้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาในสาขาการอุดมศึกษาแก่ผู้วิจัย

มณี ช่างเผือก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมุติฐานการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ปรัชญาและความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป	9
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป	13
ความเป็นมาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป	17
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป	26
รายวิชาและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป	29
การบริหารหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป	33
หลักสูตรปริญญาตรีวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
ความมุ่งหมายของการวิจัย	69
วิธีดำเนินการวิจัย	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือแนะนำ	84
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับอาจารย์และนักศึกษา	86
ภาคผนวก ค คำอธิบายจำแนกรายชื่อและคำความเชื่อมั่นของ	
แบบสอบถาม	95
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจความเที่ยงตรงของ	
แบบสอบถาม	97
ภาคผนวก จ ผู้ให้สัมภาษณ์	99
ประวัติย่อผู้วิจัย	103
บทคัดย่อ	104

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	43
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้คืนและสมบูรณ์จำแนกตาม สถานภาพ	47
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์แต่ละด้านและรวม 5 ด้าน	52
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป	53
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ..	56
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ด้านวิธีการสอน	58
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	60
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน	62
9	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อการ จัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์แต่ละ ด้านและรวม 5 ด้าน	64
10	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	96

บทนำ

การจัดการศึกษาจะบรรลุถึงจุดหมายตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับจุดหมาย ครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่ สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดหมาย การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับ วิธีการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การเรียน การสอน ทั้งหมดล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลมากน้อย สำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น จุดมุ่งหมายสำคัญไม่เพียงแต่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับ วิชาการและวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังคงมุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ มีความคิดกว้างไกล มีอาชีพเฉพาะสาขาวิชาชีพของตน ด้วยเหตุนี้ในการจัดการเรียน การสอนระดับอุดมศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรที่สนองความมุ่งหมายในการพัฒนา คุณธรรม และความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยการจัดการศึกษาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งจะ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาบัณฑิตที่มีสติปัญญากว้างไกล มีความรับผิดชอบ สร้างเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2522 : 29)

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไปดังกล่าว จึงได้ กำหนดให้วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรี โดย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจ ธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษา ในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรมตระหนัก ในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี โดยกำหนดให้เรียนมีจำนวนหน่วยกิต รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ แต่ละกลุ่มวิชา มี

จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : 12)

วิชาพื้นฐานทั่วไปมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ แต่การที่จะจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้นั้น มิได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของหลักสูตรแต่เพียงอย่างเดียว การนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง องค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ ได้แก่ ครูผู้สอน อุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีการสอน ตารางแบบเรียน การจัดกิจกรรม การวัดและการประเมินผล เป็นต้น อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาได้ประสบปัญหาหลายประการ ดังเช่น ผลการวิจัยของ เรณู ผลสวัสดิ์ (2523 : 178) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ขาดทัศนคติที่ดีในการเรียน ขาดความถนัด และความสนใจในบางวิชา ไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไป ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร (2526 : ข) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยไทยมีความเข้าใจสับสนในจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปกับพื้นฐานวิชาชีพ อันมีผลต่อการจัดการเรียนและการดำเนินการสอน ศรีนวล แก้วแพรง (2527 : 150 - 151) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต พบว่า มีความต้องการการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในระดับปานกลางทุกด้าน จากผลการศึกษานี้กล่าวมานี้อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของแต่ละสถาบันจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญและความเข้าใจของอาจารย์และนักศึกษาซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปบรรลุผล

สถาบันราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้หลักสูตรวิทยาลัยครูของสภาการฝึกหัดครู โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเอก และหมวดวิชาเลือกเสรี จากการศึกษาความมุ่งหมายของแต่ละหมวดวิชา

พบว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นหมวดวิชาที่ช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม สร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความรอบรู้ในศิลปวิทยา ทั่วไป อันเป็นส่วนนำให้หลักสูตรการฝึกหัดครูได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : 11)

สถาบันราชภัฏ ได้เปิดสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยยึดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2532 ของทบวงมหาวิทยาลัย สำหรับสถาบันราชภัฏโครงสร้างของหลักสูตรปริญญาตรี หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา แต่ละกลุ่มวิชากำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏได้ประสบปัญหาหลายประการจากการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ดังเช่น ผลการวิจัยของ กาญจนา บุญรัมย์ (2524 : 81 - 94) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู พบว่า ผู้เรียนนั้นขาดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ และผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน การเปิดสอนรายวิชาวิชาพื้นฐานทั่วไปคำนึงถึงแต่เฉพาะความพร้อมของผู้สอน ศุภวัฒน์ เอ็มโอช (2528 : 93 - 100) ได้วิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 พบว่า วิธีสอนที่ผู้สอนใช้มากคือ วิธีสอนแบบบรรยาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมได้กระทำอยู่ในระดับมาก การวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้แล้วจากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (เพื่องฟ้า บุญถนอม และคนอื่น ๆ. 2538 : สัมภาษณ์) พบประเด็นปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ดังนี้

ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป พบว่า การจัดผู้สอนยังจัดให้มีผู้สอนเพียงคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ รับผิดชอบเป็นรายวิชา เพราะสะดวกในการควบคุมเนื้อหาวิชา เพื่อนำให้เกิดความสับสนในเนื้อหาวิชา สะดวกในการตามหาผู้สอนเรื่องที่ต้องการซักถาม อย่างไรก็ตาม สถาบันราชภัฏก็เคยได้จัดผู้สอนเป็นทีมแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากผู้สอนยังชินอยู่กับการสอนคนเดียวรับผิดชอบคนเดียว วิชาเดียวเมื่อสอนร่วมกันหลายคน ทำให้ความคิดบางเรื่องตกลงกันไม่ได้ จึงไม่ประสบผลสำเร็จ

ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่และอุปกรณ์การสอน พบว่า อุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ เนื่องจากจำนวนนักศึกษามาก สื่อที่ใช้อยู่น้อย การบริการด้านสื่อมีข้อจำกัด อาจารย์จึงขาดความสะดวกในการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนต่าง ๆ สภาพห้องเรียนไม่อำนวยในการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน เช่น ไม่มีจอฉายแผ่นโปร่งใส ไม่มีปลั๊กเสียบไฟ เป็นต้น ห้องเรียนไม่สะอาด บางห้องเรียนมีจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ไม่พอกับจำนวนนักศึกษา บางครั้งสอนติดกับห้องที่มีวิชาปฏิบัติเสียงดัง ทำให้นักศึกษาขาดสมาธิในการเรียน

ด้านวิธีการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอนหลายแบบร่วมกัน แต่วิธีที่ใช้สอนส่วนใหญ่ ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย เนื่องจากไม่สะดวกในการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และขาดความสามารถในการสอนแบบอภิปราย นักศึกษาบางกลุ่มขาดความสนใจในการเรียนจึงมักเข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา และบางครั้งนั่งหลับในห้องเรียน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีจำนวนมาก ทำให้ต้องใช้เวลามากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรม กิจกรรมนอกสถานที่มีน้อย นักศึกษาชอบทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อมีการจัดกิจกรรมกลุ่ม นักศึกษาจะสนใจเฉพาะแต่กิจกรรมภายในกลุ่มของตนเอง ทำให้ได้รับความรู้เฉพาะเรื่องที่ทำ

ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนใช้การประเมินผลหลายแบบ การประเมินผลที่ใช้มาก ได้แก่ การทดสอบ การเขียนรายงาน อาจารย์ใช้ข้อสอบแบบปรนัยเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษามีจำนวนมากจึงเป็นการสะดวกสำหรับอาจารย์ในการตรวจ และในการสอนวิชาเดียวกันไม่ได้ใช้ข้อสอบร่วมกันเนื่องจากไม่ได้ใช้ตำราเรียนเล่มเดียวกัน ประกอบกับตกลงกันไม่ได้ในบางเรื่อง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและต่อสถาบันราชภัฏในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป การจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน
2. เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป การจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนและต่อสถาบันราชภัฏเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีความเหมาะสมและสนองความต้องการของสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 440 คน และ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,945 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,385 คน

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของประชากรที่ทำการศึกษประกอบด้วย

2.1.1 อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

2.1.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้านคือ

2.2.1 การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

2.2.2 การจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน

2.2.3 วิธีการสอน

2.2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.5 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง วิชาที่ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาภาษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนเหมือนกันทุกสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ เพื่อให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง และรอบรู้ในสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองดีของสังคม ซึ่งกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต และประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา แต่ละกลุ่มวิชากำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต ดังนี้

1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร

1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. ทักษะ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่เกิดจากความรู้สึกประทับใจหรือไม่ประทับใจ พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางลบหรือทางบวก ในวิจัยนี้หมายถึง ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปตามภาพที่เป็นจริง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ

2.1 การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง การจัดผู้สอนในแต่ละวิชารวมไปถึงการเลือกผู้สอน อัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างอาจารย์กับจำนวนนักศึกษาในแต่ละวิชา

2.2 การจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน หมายถึง การจัดการเลือกหาสื่อ อุปกรณ์การสอน ให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนรวมถึงอาคารสถานที่ ห้องเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ

2.3 วิธีการสอน หมายถึง วิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การมอบหมายงาน การจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตร

2.5 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้สอน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3. การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง การจัดการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปตามสภาพที่เป็นจริง ในวิจัยนี้ หมายถึง การจัดผู้สอน วิชาพื้นฐานทั่วไป การจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

4. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในคณะวิชาต่าง ๆ ที่กำลังปฏิบัติอยู่ในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 6 สถาบัน ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏพระนคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538

5. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี ในชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538

6. สถาบันราชภัฏ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็น

นามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานให้เรียนแทนชื่อ "วิทยาลัยครู" โดยมีจุดมุ่งหมาย ผลผลิตเพื่อสนองความต้องการของสังคมและของท้องถิ่น โดยผลิตในสาขาวิชาชีพครูและสาขาวิชาการอื่น มีจำนวน 36 สถาบัน ในวิจัยนี้ หมายถึง สถาบันราชภัฏที่ตั้งก่อดอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 สถาบัน รวมเรียกว่า สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร และสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

7. หลักสูตรปริญญาตรี หมายถึง หลักสูตรที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรี 2 ปี และระดับปริญญาตรี 4 ปี ในวิจัยนี้ หมายถึง หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษา (ค.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (วท.บ.) และสาขาศิลปศาสตร์ (ศศ.บ.) ของสถาบันราชภัฏ

สมมุติฐานการวิจัย

ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ตามสาระสำคัญดังนี้ คือ ปรัชญาและความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ความเป็นมาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป รูปแบบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป รายวิชาและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป การบริหารหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรีวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ

ปรัชญาและความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป

ปรัชญาของวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิชาพื้นฐานทั่วไปพัฒนาขึ้นจากปรัชญาทางการศึกษา 4 ปรัชญา คือ พวกนิรันตรนิยม (Perennialism) พวกสารัตถนิยม (Essentialism) พวกพัฒนาการนิยม (Progressivism) และพวกปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๓ ยุทธยา. 2530 : 132 -133)

พวกนิรันตรนิยม (Perennialism) บางครั้งเรียกนิรันตราภหรือสัจจวิทยนิยม พวกนี้มีพื้นฐานความเชื่อว่า เนื้อหาของการศึกษาเป็นนิรันตรหรืออยู่ชั่วนกาลนาน พวกนิรันตรนิยมถือว่าความสามารถในการคิดหาเหตุผลเป็นลักษณะที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น และการจัดการศึกษาควรเน้นเกี่ยวกับการฝึกหาเหตุผล โดยมีพื้นฐานจากการศึกษาความจริงซึ่งเป็นสากล ซึ่งเชื่อว่าความรู้จะได้จากการอ่านและศึกษา "The Great Book" พวกนี้ส่งเสริมให้ศึกษาวิชาหลักที่ควรจะศึกษา ได้แก่ วรรณกรรมดี ๆ ปรัชญา ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ผู้นำในปรัชญานี้ได้แก่ โรเบิร์ต ฮัทชินส์ (Robert Hutchins) ซึ่งแต่งเรื่อง "Higher Learning in America" (1967) และมาร์ค แวน ดอเรน (Mark Van Doren) ผู้แต่ง "Liberal Education" (1943)

พวกสารัตถนิยม (Essentialism) มีความเชื่อมั่นว่า การศึกษาควรจะมีพื้นฐานจากสิ่งที่เป็นสาระหรือความรู้ที่จัดไว้ ซึ่งเกี่ยวกับการรับมรดกตกทอดของมนุษยชาติ เนื้อหาวิชามีแนวโน้มที่จะเป็นนามธรรมหรือเกี่ยวกับมโนทัศน์มากกว่าการนำไปใช้หรือปฏิบัติ หลักสูตรของพวกสารัตถนิยมทั้งหมดเป็นหลักสูตรที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง หลักสูตรสร้างขึ้นจากสมมุติฐานที่ว่า การเรียนรู้เป็นงานหนักซึ่งนักเรียนกระทำอย่างไม่ได้มาใจ ปรัชญาสาขานี้จะเห็นได้จากผลงานของอาเธอร์ เบสเตอร์ (Arthur Bester) และในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มีโปรแกรมวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบแกนหลายโปรแกรมที่สร้างขึ้นจากปรัชญาของพวกสารัตถนิยม

พวกพัฒนาการนิยม (Progressivism) มีพื้นฐานจากประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิต ปรัชญาของพวกนิรันตรนิยมและสารัตถนิยม ซึ่งเน้นการเตรียมตัวสำหรับชีวิต ส่วนปรัชญาของพวกพัฒนาการนิยมนั้นนำมาปฏิบัติได้มากกว่า คือในการเรียนการสอน ถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นที่ปรึกษามีหน้าที่แนะนำนักเรียน หลักสูตรของพวกพัฒนาการนิยมจะเน้นหนักในการแก้ปัญหามากกว่าจะเน้นหนักเนื้อหาวิชา พวกพัฒนาการนิยมเชื่อว่า วิธีการคิดอย่างวิเคราะห์ วิเคราะห์เป็นทักษะที่ยืนยาวตลอดชีวิต จอห์น ดีวอี้ (John Dewey) และวิลเลียม คิลแพทริก (William Kilpatrick) เป็นนักการศึกษาที่ทุกคนรู้จัก พวกพัฒนาการนิยมจะรับผิดชอบในการสร้างรายวิชาที่เน้นเรื่องวิธีการสืบสวนสอบสวน และวิธีการคิดแบบต่าง ๆ และวิชาการสำรวจความรู้อย่างกว้าง ๆ

พวกปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) พวกนี้ยอมรับการจัดการศึกษาของพวกพัฒนาการนิยมแต่เพิ่มเติมในเรื่องการเป็นไปในสังคมปฏิรูป ยอร์ช เคานท์สและอีโอคอร์ แบรมเมลด์ คือตัวแทนของความคิดแนวปฏิรูปนิยม

ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นกลุ่มวิชาหนึ่งในหลักสูตรปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาได้จัดสอนให้กับนักศึกษาทุกคน โดยทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดให้หลักสูตรระดับ

ปริญญาตรีทุกหลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบของกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปอย่างน้อย 30 หน่วยกิต (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2526 : 1)

"วิชาพื้นฐานทั่วไป" หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "วิชาการศึกษาทั่วไป" มาจากภาษาอังกฤษว่า "General Education" หรือมีอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้คือ "ศิลปศาสตร์" (Liberal Education) ซึ่งทั้ง 2 คำนี้มีความหมายในทางองเดียวกัน คือการศึกษาทั่วไป ที่จำเป็นสำหรับทุกคนไม่ว่าจะเตรียมตัวไปประกอบอาชีพใด วิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Education) มีประวัติยาวนานกว่าวิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) กล่าวคือ คำว่าศิลปศาสตร์นั้นมาใช้มาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน หมายถึงการศึกษาประเภทมนุษยธรรม ซึ่งเน้นการพัฒนาด้านจิตใจและสติปัญญาที่เรียกว่า "ภูมิปัญญา" เป็นการศึกษาที่ให้แก่นชนชั้นปัญญาชน (Intellectual Elite) เพื่อนำไปสู่การเป็นปัญญาชนที่สมบูรณ์ ส่วนคำว่าวิชาพื้นฐานทั่วไปนั้นเป็นคำใหม่ที่ใช้กันมากในวงการการศึกษาของสหรัฐอเมริกา หมายถึงการศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคน เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเป็นพลเมืองดี ในทางวิชาการถือว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นส่วนหนึ่งของวิชาศิลปศาสตร์ ในขณะที่วิชาระดับวิชาพื้นฐานทั่วไปมุ่งจะพัฒนาการเป็นพลเมืองดี ศึกษาระดับศิลปศาสตร์จะนำไปสู่ความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างได้ กล่าวโดยสรุปวิชาศิลปศาสตร์มีขอบข่ายกว้างขวางและลึกซึ้งกว่าวิชาพื้นฐานทั่วไป แต่ในปัจจุบันสองคำนี้ใช้แทนกันได้ในความหมายในทางองเดียวกันคือ การศึกษาทั่วไปที่จำเป็นสำหรับทุกคนไม่ว่าจะเตรียมตัวไปประกอบอาชีพใด (วิจิตร ศรีสอ้าน. 2518 : 79)

วิชาพื้นฐานทั่วไปหรือวิชาการศึกษาทั่วไป เฉพาะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้คำว่า วิชาการศึกษาทั่วไป สำหรับทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ใช้คำว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป ศัพท์คำนี้ได้มีนักการศึกษาและสถาบันการศึกษาทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ได้ให้ความหมายไว้ในทัศนะต่าง ๆ กันได้แก่

คณะกรรมการของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard Committee. 1945 : 51) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เป็นการศึกษาส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ได้รับการศึกษาเป็นผู้มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดี

แมคแกรท (McGrath. 1948 : 8 - 9) ได้อธิบายว่า การศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป มีหน้าที่เตรียมเยาวชนให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาของสังคมโดยรวม อันมิได้เป็นปัญหาเฉพาะของสมาชิกในสังคม ซึ่งแตกต่างกันในอาชีพและการทำงานอันได้แก่ ปัญหาชุมชน ปัญหาการเมือง หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดทั้งปัญหาทางปรัชญา ความคิดความเชื่อของบุคคล ซึ่งมีผลกระทบต่อส่วนรวม

เกรย์ (Gray. 1934 : 1) และจอห์นสัน (Johnson. 1952 : 11) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เป็นการศึกษาที่จัดให้สำหรับทุกคนเพื่อให้มีความรู้ที่กว้างขวาง นอกเหนือจากวิชาชีพเฉพาะสาขาของตน ให้เป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีวิจรรณญาณไตร่ตรอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม ศิลธรรมและจรรยา เข้าใจปัญหาของสังคมและมีจิตใจเสียสละที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในฐานะพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ

เบล (Bell. 1970 : 347) ได้ให้ความหมายวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ว่า หมายถึง วิชาที่เกี่ยวข้องกันหลายสาขา นับตั้งแต่ประวัติศาสตร์ ชนบทธรรมนิยมประเพณี งานที่มีชื่อเสียงของอารยธรรมตะวันตก และวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรือเนื้อหาวิชาที่เชื่อมโยงหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน

มูลนิธิคาร์เนกี (The Carnegie Foundation. 1978 : 164 - 165) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เป็นการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมและมีทักษะพื้นฐานที่บัณฑิตจำเป็นต้องมีในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต

วิจิตร ศรีสยาน (2518 : 79) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เป็นการศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคนเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นพลเมืองดี เป็นผู้มีความรู้และมีคุณธรรม

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2522 : 29) ได้ให้ความหมายวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ว่า เป็นเนื้อหาความรู้รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่กว้างไกล ไม่ติดแคบอยู่แต่ในสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบ สร้างเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น และสามารถประกอบอาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธา (2523 : 41) ให้ความหมายวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมักจะจัดสอนให้กับนักศึกษาทุกคน ไม่ว่านิสิตนักศึกษาจะเลือกเรียนสาขาวิชาใด วิชาพื้นฐานทั่วไปประกอบด้วยหลายสาขาวิชาและมักจะมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดประสบการณ์ที่ร่วมกันให้กับนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชาพื้นฐานก่อนที่จะเรียนวิชาเฉพาะ

กิตติ จรรย์ยานนท์ (2526 : 1) ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า คือส่วนประกอบที่เป็นความรู้ "ตามแนวกว้าง" ของหลักสูตรปริญญาตรี โดยปกติแล้วเป็นกลุ่มวิชาที่กำหนดให้นักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยได้เรียนเพื่อสร้างประสบการณ์อย่างเดียวกันให้กับทุกคนและเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นคนที่สมบูรณ์

สถาบันราชภัฏ ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ว่า หมายถึง วิชาการศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน เพื่อให้มีความรู้อย่างกว้างขวางและรอบรู้ในสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองดีของสังคม (หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์. 2536: 7)

จากทัศนะของนักการศึกษาและสถาบันการศึกษาทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทย ที่ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปในความหมายที่สอดคล้องกันพอสรุปได้ว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง การศึกษาที่จัดให้สำหรับนิสิตและนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกคนในระดับปริญญาตรีทุกคน เป็นการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความคิดที่กว้างขวางนอกเหนือจากสาขาวิชาชีพของตน มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจตนเองและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ เป็นผู้รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปส่วนใหญ่จะกำหนดขึ้นสอดคล้องกับความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป และการจัดการเรียนการสอนก็มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการประเมินหลักสูตรต่อไป มีนักการศึกษา

และสถาบันการศึกษาทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ในทัศนะต่าง ๆ กันดังนี้

โคแนนท์ (Conant. 1945 : Vii - ix) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เพื่อให้ผู้ศึกษาเป็นผู้มีความคิดอิสระ เป็นผู้รอบรู้ เข้าใจสถานะตนเองในสังคมและในโลก

เมฮิว (Mayhew. 1967 : 222) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เพื่อให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียนในทุกสาขาวิชาโดยที่นำความรู้ทางวิชาชีพเฉพาะ และเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ รู้จักใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า ดำรงชีวิตครอบครัวอย่างมีคุณภาพ และมีการปรับตัวได้ในสังคม

มูลนิธิการ์เนกี (The Carnegie Foundation. 1978 : 164 - 165) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ว่า เพื่อสร้างทักษะในการศึกษาขั้นสูงและการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อจัดเวลาให้นักศึกษาได้ศึกษาแนวคิดที่สำคัญ ตลอดจนความหมายของแนวคิดนั้นทางด้านมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ และเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการที่ให้นักศึกษามีใจกว้างขวางและเข้าใจในวิชาการในแนวที่กว้าง

วิจิตร ศรีสอาน (2518 : 81) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อให้ความรู้พื้นฐานอันจำเป็นสำหรับทุกคน คือ ให้ความรู้พื้นฐานอันเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี
2. เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
3. เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัย ช่วยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น มีบุคลิกภาพทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปณิธาน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร (2526 : 107) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปสำหรับมหาวิทยาลัยไทยไว้จากความคิดพื้นฐาน 3 ประการคือ ทักษะความเข้าใจ ทัศนคติและความซาบซึ้ง ในด้านทักษะนั้น วิชาพื้นฐานทั่วไปมุ่งให้นักศึกษารู้จัก

พัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักอ่านและเข้าใจภาษาต่างประเทศและพัฒนาทักษะในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ในด้านความเข้าใจ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของสังคมไทย เข้าใจและนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ในด้านทัศนคติและความซาบซึ้ง ให้นักศึกษามีทัศนคติและความซาบซึ้งในจริยธรรมและค่านิยมทางสังคมไทย วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไปสำหรับนิสิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ดังนี้คือ (ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535 : 1)

1. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้กว้างในวิชาพื้นฐาน หลายสาขาวิชา และสามารถนำความรู้มาประมวลเป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
2. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของนิสิตให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตใจดี ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. เพื่อส่งเสริมให้นิสิตได้รู้ลักษณะของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาสังคม และการเมืองที่สำคัญ เพื่อที่จะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
4. เพื่อช่วยให้นิสิตมองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหาต่าง ๆ และสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีทางปัญญา

สถาบันราชภัฏ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ดังนี้คือ (หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์. 2536 : ภาคผนวก 1)

1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมวิชาการใหม่ ๆ โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การเมือง การปกครองของไทย ความรู้ความเข้าใจเพื่อนร่วมโลก เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ให้มีทักษะการเขียนระดับอุดมศึกษา ทั้งทักษะในด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะในด้านการคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้ และทักษะในด้านภาษา โดยสามารถติดต่อสื่อสารความหมายกับผู้อื่นได้ดี

3. ำให้มีเจตคติและความซาบซึ้งในคุณค่าของสัจธรรม ความดี ความงาม และการดำรงตนให้มีคุณค่าต่อสังคม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบ มีความซาบซึ้งในศิลปะและสุนทรียภาพ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ กาญจนนา บุณยมย์

(2524 : 81 - 94) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า การเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดและมีสติปัญญากว้างขวางขึ้นและเพื่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ไพฑูริย์ สีนลารัตน และทองอินทร์ วงศ์โสธร (2526 : 1 - 4) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยไทย 9 แห่ง พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีความเข้าใจสนับสนุนความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปและพื้นฐานวิชาชีพ อันมีผลไปสู่การจัดหลักสูตรและการดำเนินการสอน โดยการจัดหลักสูตรจะเน้นในรูปของพื้นฐานวิชาชีพในหลายสถาบัน และผู้สอนก็สอนเนื้อหาวิชาเบื้องต้นในสาขาวิชาต่าง ๆ ำให้กับผู้เรียนด้วยวิธีการบรรยายในกลุ่มมากกว่าการให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความคิด ค่านิยมที่ถูกต้องตามแนวทางของการศึกษาทั่วไป การปรับปรุงและพัฒนาวิชาพื้นฐานทั่วไปจึงควรเริ่มด้วยการทำความเข้าใจขอบเขตและจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปให้ชัดเจนก่อน สุภวัฒน์ เอ็มโอบ (2528 : 93 - 100) ได้วิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ.2524 พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีความเห็นว่า ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปมีความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง แซมูเอล (Samuel. 1971 : 4496-A) ได้ศึกษา เรื่องทัศนคติของการเลือกแนวคิดเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปของศูนย์นักศึกษาและศูนย์วิชาการในวิทยาลัยชุมชนของรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า อาจารย์วิทยาลัยชุมชนควรจะต้องเข้าใจความหมาย จุดมุ่งหมาย และความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไปก่อนที่จะเริ่มสอน ไทโรน (Tyron. 1974 : 7010-A) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาโครงการวิชาพื้นฐานทั่วไปของวิทยาลัยชุมชน ตามความคิดเห็นของวิทยาลัยชุมชน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจจุดมุ่งหมายและเห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้มีการเสนอแนะว่า วิทยาลัยชุมชนควรแก้ไขปรับปรุงจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปให้เข้าใจง่ายขึ้น

และให้มีความสัมพันธ์ระหว่างวิชาพื้นฐานทั่วไปกับความต้องการของนักศึกษา

จากทัศนะของนักการศึกษาและสถาบันการศึกษาทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ที่ได้เสนอจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป อาจกล่าวได้ว่า วิชาพื้นฐานทั่วไปมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ช่วยให้เป็นคนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีทัศนคติที่ดีในเรื่องต่าง ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมรวมทั้งให้เข้าใจขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมประเพณีของไทย

ความเป็นมาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

ความเป็นมาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในประเทศไทย

คำว่าวิชาพื้นฐานทั่วไปหรือการศึกษาทั่วไป มาจากภาษาอังกฤษว่า "General Education" เฉพาะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้คำว่าวิชาการศึกษาทั่วไป สำหรับทบวงมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ใช้คำว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป

วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Education) ซึ่ง 2 คำนี้อาจใช้แทนกันได้ในความหมายเหมือนกัน คำว่า ศิลปศาสตร์ (Liberal Education) นั้นมีใช้กันตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน ดังนั้นแนวคิดในการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป จึงเริ่มมาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน แต่อยู่ในรูปของวิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Education) หมายถึง การศึกษาซึ่งเน้นภูมิปัญญาและเป็นการศึกษาสำหรับชนชั้นปัญญาชน (Intellectual Elite) แต่ไม่ใช่อะไรที่ให้แก่ทุกคน (วิจิตร ศรีสอาน. 2518 : 79)

หลักสูตรศิลปศาสตร์ เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นสูง มุ่งเน้นความรู้เฉพาะในทางวิชาชีพ เป็นสำคัญ ซึ่งวิชาศิลปศาสตร์ในสมัยกรีกประกอบด้วย ยิมนาสติกหรือพลศึกษา (Gymnastics) ดนตรี (Music) ไวยากรณ์ (Grammar) เลขคณิต (Arithmetic) เรขาคณิต (Geometry) ดาราศาสตร์ (Astronomy) และปรัชญา (Philosophy) ซึ่งต่อมาสมัยโรมันได้ปรับปรุงเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับต้น (Trivium) ประกอบด้วยไวยากรณ์ (Grammar) วาทะศิลป์ (Rhetoric) และตรรกวิทยา (Logic)

ระดับปลาย (Quadrivium) ประกอบด้วยเลขคณิต (Arithmetic) เรขาคณิต (Geometry) ดาราศาสตร์ (Astronomy) และดนตรี (Music)

ทั้งสองระดับ คือ ระดับต้นและระดับปลาย รวมเรียกว่า ศิลปศาสตร์เจ็ดประการ (Seven Liberal Arts) ซึ่งใช้เป็นหลักสูตรที่ใช้สืบทอดกันมาในสถาบันการศึกษาระดับสูงในยุโรปและอเมริกา ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงวิชาด้านศิลปศาสตร์ ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 20 จากความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อชนชั้นปัญญาชน ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยเป็นการศึกษาเพื่อมวลชน (Mass Education) วิชาศิลปศาสตร์จึงได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นวิชาสำหรับคนจำนวนมากขึ้น เนื่องจากความเจริญของวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์หลายสาขาได้มีส่วนทำให้หลักสูตรศิลปศาสตร์ต้องเปลี่ยนไปโดยไม่จำกัดอยู่ในศิลปศาสตร์ทั้งเจ็ดประการ โดยได้รวมเอาศาสตร์ใหม่ ๆ ผสมไว้ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงศิลปศาสตร์จึงหมายถึงหมวดวิชาอย่างน้อย 3 หมวด วิชา คือ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ (Natural Sciences and Mathematics) สังคมศาสตร์ (Social Sciences) และมนุษยศาสตร์ (Humanities) ซึ่งรวมทั้งภาษาศาสตร์และจิตรศิลป์ (Language Arts and Fine Arts) (วิจิตร ศรีสอาน. 2518 : 79 - 80)

ต่อมาวิชาศิลปศาสตร์ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ เนื้อหาวิชาที่เดิมจำกัดอยู่เฉพาะทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ซึ่งไม่เหมาะกับยุคสมัยที่พลเมืองทุกคนจะต้องมีความรู้กว้างขวางเพื่อการเป็นพลเมืองดีมีใช้เพื่อไปสู่การเป็นปัญญาชนที่สมบูรณ์อย่างเดียว ควรจะรอบรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นจึงได้มีคำว่า "วิชาพื้นฐานทั่วไป" (General Education) เกิดขึ้นแทนที่วิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Education) เป็นคำใหม่ที่ใช้กันมากในวงการการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในสมัยเริ่มแรกจัดเป็นหลักสูตรแบบแกน เป็นการจัดหลักสูตรให้นักศึกษาได้ความรู้ทางกว้างและบังคับให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน ในตอนต้นและตอนกลาง ศตวรรษที่ 19 วิชาพื้นฐานทั่วไปได้รับการยกย่องว่าเป็นการศึกษาเพื่อฝึกฝนจิตใจ เป็นการ

สร้างรากฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพต่อไป เป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาลักษณะนิสัยและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา และช่วยในการจัดการศึกษาทางด้านศิลปศาสตร์ (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ อรุณยา. 2530. 129 - 130)

ในตอนปลายศตวรรษที่ 19 หลักสูตรอุดมศึกษาได้ขยายออกไปกว้างขวาง มีหลักสูตรแบบให้เลือกเสรี ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาก การจัดหลักสูตรแบบนี้ไม่บังคับให้เรียน นิสิตนักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาใด ๆ ก็ได้ที่ชอบโดยเสรี ความเปลี่ยนแปลงในการเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปได้เริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งซึ่งสองในศตวรรษนี้ เนื่องจากมีการเน้นวิชาเฉพาะมากเกินไป มีการเรียนวิชาร่วมกันมากขึ้น และมีการแบ่งแยกวิชาในสาขาเฉพาะออกเป็นส่วนตัวย่อย ๆ จึงได้มีการพัฒนารูปแบบของวิชาพื้นฐานทั่วไปใหม่ โดยจัดหลักสูตรแบบกระจายสัดส่วนรายวิชา เช่น ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดให้ผู้เรียนเลือกศึกษา 6 วิชา จากจำนวน 16 วิชา รูปแบบนี้แตกต่างจากหลักสูตรแบบเก่าที่ว่า นิสิตนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้มากกว่า (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ อรุณยา. 2523 : 42)

ต่อมาได้มีการคิดค้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาอีกหลากหลายรูปแบบ เช่น ในปี ค.ศ. 1914 วิทยาลัยแอมเฮิร์สท์ (Amherst College) ได้จัดวิชาสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ชื่อ "สถาบันเศรษฐกิจและสังคม" (Social and Economic Institution) โดยเน้นการศึกษาวิชาเบื้องต้นของสาขาอักษรศาสตร์ เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับ "ความจริงเกี่ยวกับสภาพของมนุษย์" และสอนเกี่ยวกับจริยธรรม ตรรกวิทยา ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมายและการปกครอง เป็นการบูรณาการวิชาสังคมศาสตร์อันนับได้ว่าเป็นรูปแบบแรกของวิชาพื้นฐานทั่วไป นอกจากนี้ยังมีอีกวิชาหนึ่งที่เปิดสอนในสมัยแรกของวิชาพื้นฐานทั่วไป คือวิชา "อารยธรรมร่วมสมัย" (Contemporary Civilization) ซึ่งเปิดสอนในมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะอภิปรายสาเหตุของการที่สหรัฐเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีความคิดที่กว้างขวางขึ้น

ในระหว่างปี ค.ศ. 1920-1930 โปรแกรมวิชาพื้นฐานทั่วไปในรูปแบบต่าง ๆ ได้พัฒนา กว้างขวางขึ้นโดยมหาวิทยาลัยบางแห่งจัดวิชาให้นิสิตชั้นปีที่หนึ่งและชั้นปีที่สองได้เรียนเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองนอกเหนือจากการเรียนวิชาเอก โดยให้นักนิสิตเรียนด้วยตนเอง

ด้วยการอ่านวรรณคดีที่มีชื่อเสียง 100 เล่ม ซึ่งเรียกว่า The Great books แล้วนำมาอภิปราย
ในชั้นเรียนสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

ในปี ค.ศ. 1945 มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เสนอรายงานเรื่อง "การศึกษาวิชาพื้นฐาน
ทั่วไปในสังคมเสรี" (General Education in a Free Society) โดยกล่าวถึงปัญหาและ
ความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ เนื้อหารายวิชาและการ
บริหารงานการศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้อย่างชัดเจน ต่อมาในปี ค.ศ. 1946 ได้มีการตีพิมพ์
วารสารวิชาพื้นฐานทั่วไป (The Journal of General Education) เพื่อเป็นสื่อแสดงความคิด
เห็นเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของวิชาพื้นฐานทั่วไปและเป็นเครื่องมือในการพัฒนารายวิชาและ
เนื้อหาสำหรับวิชาพื้นฐานทั่วไป จึงอาจกล่าวได้ว่าในระหว่างปี ค.ศ. 1945-1946 เป็นช่วง
เวลาที่วิชาพื้นฐานทั่วไปมีความก้าวหน้าทุกด้าน ทั้งด้านการอภิปราย ประเมินผลจุดมุ่งหมาย
เนื้อหาผู้สอน วิธีการสอนและการบริหารงานวิชาพื้นฐานทั่วไปในสหรัฐอเมริกา

ต่อมาในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการเสนอแนวทางการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป
ที่มุ่งให้การึกษาและฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งแนวคิดนี้
ได้แพร่ขยายไปทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไปใน
สถาบันอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้จากแนวคิดที่ว่า การจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปทำให้การศึกษา
เกิดความสมดุลย์ เนื่องมาจากการที่ผู้เรียนสาขาวิชาชีพมักจะจำกัดตนเองอยู่แต่ในวิชาชีพของตน
ซึ่งทำให้ขาดแนวคิดและความรอบรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ แต่วิชาพื้นฐานทั่วไปจะพัฒนาผู้เรียนให้มี
ความรู้กว้างอย่างที่มีผู้มีการศึกษาควรรู้ (Paitoon Sinlarat. 1976 : 20 - 43)

ความเป็นมาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในประเทศไทย

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา รูปแบบและวิธีการของหลักสูตรอุดมศึกษาที่จัด
วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในโครงสร้างของหลักสูตรอุดมศึกษาในประเทศไทย
อเมริกาได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการอุดมศึกษาของไทย โดยเริ่มจัดในสาขาครุศาสตร์หรือการ
ฝึกหัดครูก่อน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บัณฑิตทางครุศาสตร์มีความรู้กว้าง ซึ่งจำเป็นแก่การ
ประกอบอาชีพครู หลังจากนั้นเป็นต้นมาได้มีการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในอีกหลายสาขา
วิชาและอีกหลายสถาบัน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2526 : 5)

การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปได้เริ่มต้นในประเทศไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 โดยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ชื่อว่าหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป มีจำนวน 54-58 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี จัดให้สัมพันธ์กับวิชาครูตลอดการศึกษา ทั้ง 4 ปี และระบุวัตถุประสงค์ไว้ว่าการศึกษาทั่วไปนี้เป็นหมวดวิชาที่มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยนักศึกษาให้มีพื้นฐานความรู้เพื่อเข้าใจสภาพแวดล้อม สังคม และการครองชีพประจำวันให้ดีขึ้น โดยจัดให้ศึกษาหลาย ๆ ด้านเพื่อเป็นความรู้ประกอบอย่างกว้างขวางของครู เป็นรากฐานที่จะช่วยแก้ปัญหาชีวิตของตนได้ดี สมเป็นบัณฑิตในสังคมประชาธิปไตยของประเทศไทย (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2500 : 1)

การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นแบบวิชาเบื้องต้น ส่วนการจัดเป็นรายวิชาระดับสูงและรายวิชาสหวิทยาการก็มีอยู่บ้าง สำหรับสาขาวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปประกอบด้วย 3 สาขาวิชา คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ วิชาที่จัด เช่น ปรัชญา ภาษาไทย สังคมวิทยาเบื้องต้น เศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ประวัติศาสตร์กายภาพ ประมวลวิชาคณิตศาสตร์ พัฒนาการชุมชนไทย วิธีการใช้หนังสือและห้องสมุด สุขศึกษาสำหรับตนและชุมชน การศึกษาเพื่อความเป็นอยู่อันดีในครอบครัวและมูลสารศิลปการช่าง เป็นต้น (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2500 : 6)

แม้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ริเริ่มที่คณะครุศาสตร์ ในการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป แต่มหาวิทยาลัยที่จัดอย่างจริงจังทั่วทั้งมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2526 : ข) โดยเริ่มการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 สำหรับนักศึกษาทุกคน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ลักษณะของการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นแบบวิชาผสมผสานและวิชาเบื้องต้น โดยมีคณะศิลปศาสตร์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ จัดใน 3 สาขาวิชา เช่นเดียวกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีจำนวน 88 หน่วยกิต ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 ได้ลดจำนวนหน่วยกิตลงเหลือ 50 หน่วยกิต และได้จัดให้มีการเรียนการสอน เฉพาะในชั้นปีที่ 1 เนื่องจากได้มีการคัดค้านจากอาจารย์และนักศึกษาด้วยเหตุผลที่ว่าจำนวนหน่วยกิตของวิชาพื้นฐานทั่วไปมากเกินไป (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2514 : 1 - 3)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้เริ่มจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในปี พ.ศ. 2514 ในลักษณะรายวิชาเดี่ยว โดยความรับผิดชอบของแต่ละคณะวิชา การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ในระยะแรกนั้นจัดในลักษณะของวิชาเบื้องต้นของวิชาเอกมากกว่าเป็นการจัดในลักษณะวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยตรง จำนวนหน่วยกิตขึ้นอยู่กับที่ประชุมอนุกรรมการมหาวิทยาลัยจะเห็นชอบ ซึ่งแต่ละคณะจะจัดให้มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน อาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้จัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปสองลักษณะ คือ ส่วนหนึ่งเป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานของแต่ละสาขาวิชา และอีกส่วนหนึ่งเป็นการนำเอาวิชาที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนักศึกษามาประยุกต์ให้เข้ากับสภาพของสังคมและนักศึกษามากยิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2526 : 1)

วิชาพื้นฐานทั่วไปได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา เนื่องจากทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้น โดยกำหนดให้หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีจะต้องมีวิชาพื้นฐานทั่วไปอย่างน้อย 30 หน่วยกิต ใน 4 กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาละไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยได้ยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 และให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2525 แทน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษากับความต้องการของสังคมปัจจุบัน สภาพสังคม เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยกำหนดให้มีวิชาพื้นฐานทั่วไปอย่างน้อย 30 หน่วยกิต ใน 4 หมวดวิชา และนักศึกษาจะต้องเรียนในแต่ละหมวดวิชาไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต คือ หมวดวิชามนุษยศาสตร์ หมวดวิชาภาษา หมวดวิชาสังคมศาสตร์ และหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2525 และให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2532 แทน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : 10 - 12)

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่นในประเทศไทย จัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชา

พื้นฐานทั่วไปใน 2 ปีแรก การจัดหลักสูตรเป็นแบบกระจายสัดส่วนรายวิชาตามที่กำหนดให้ ลักษณะของรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยมักเป็นวิชาเบื้องต้น และ วิชาประเภทสหวิทยาการ ตัวอย่างวิชาเบื้องต้น เช่น หลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หรือ คณิตศาสตร์เบื้องต้น ฟิสิกส์เบื้องต้น ปรัชญาเบื้องต้น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจ การเมืองเบื้องต้น ความรู้พื้นฐานทางวรรณคดี ความรู้พื้นฐานทางนิติศาสตร์ ฯลฯ สำหรับวิชาประเภท สหวิทยาการ ได้แก่ วิชามนุษย์กับวิทยาศาสตร์กายภาพ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และสังคม มนุษย์กับวรรณคดี มนุษย์กับศิลปะและดนตรี ฯลฯ (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา. 2530 : 140 - 141)

สำหรับเนื้อหาของวิชาพื้นฐานทั่วไปที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย จะมีทั้งวิชาประเภททักษะ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ พลศึกษา และวิชาที่ให้ความรู้ ทั่วไปอย่างกว้างๆ เช่น เหตุการณ์โลกปัจจุบัน อารยธรรมเปรียบเทียบ การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ การปกครองการเมืองไทย พุทธศาสนา ปรัชญา จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน เป็นต้น (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา. 2523 : 51 - 52)

จากรายละเอียดความเป็นมาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในต่างประเทศและในประเทศไทยจะเห็นได้ว่า มีความเป็นมายาวนานและมีการปรับปรุงจุดมุ่งหมายเนื้อหาวิชาเพื่อ ให้นำมาเหมาะกับสภาพสังคม เศรษฐกิจแต่ละยุคสมัย ทั้งนี้เนื่องจากวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชา ก่อให้เกิดความรู้อย่างกว้างขวางแก่ผู้เรียน และนำความรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและ การดำรงชีวิตประจำวัน

สำหรับทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานว่าด้วยหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 โดยกำหนดให้ใช้สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่มีระยะเวลา การศึกษา 8 ภาคการศึกษาตามระบบทวิภาค หรือที่มีระยะเวลาการศึกษาเทียบเท่า และได้ กำหนดหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรตามระบบทวิภาคให้มีจำนวนอย่างน้อย 120 หน่วยกิต และ อย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต

สำหรับเนื้อหาของหลักสูตร ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มีสัดส่วนของวิชาพื้นฐาน ทั่วไป วิชาเฉพาะด้าน และวิชาเลือกที่เหมาะสม ในที่นี้จะขอก้าวแต่เฉพาะสัดส่วนจำนวน

หน่วยกิตขั้นต่ำของวิชาพื้นฐานทั่วไปดังนี้ (ชมพันธ์ ฤกษ์ ๗ อรุณยา. 2523 : 39)

วิชาพื้นฐานทั่วไป ให้มีจำนวนหน่วยกิตอย่างน้อย 30 หน่วยกิต และให้ประกอบ ด้วยหมวดวิชาดังต่อไปนี้

1. สังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
2. มนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
3. ภาษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
4. วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ในจำนวน 4 หมวดวิชาข้างต้น นักศึกษาต้องเรียน 2 หมวดวิชา แต่ถ้าเรียนวิชาเอก หรือวิชาโทในหมวดวิชาใดดังที่กล่าวนี้ก็ให้วิชาเอกหรือวิชาโทนั้นมาใช้แทนวิชาพื้นฐานทั่วไปใน หมวดเดียวกันได้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร บริณูชาติทางการศึกษา เรียกว่า "เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรบริณูชาติทางการศึกษา พ.ศ. 2521 "โดยกำหนดเป็นหลักสูตรบริณูชาติที่มีระยะเวลาในการศึกษา 8 ภาคการศึกษาตาม ระบบทวิภาค หรือที่มีระยะเวลาการศึกษาเทียบเท่า สำหรับจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ก็ได้กำหนดไว้เช่นเดียวกับหลักสูตรการศึกษาระดับบริณูชาติทุกสาขาวิชา คือ ให้มีจำนวน หน่วยกิตอย่างน้อย 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรบริณูชาติทางการศึกษา หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปมีสัดส่วน หน่วยกิตขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต เช่นเดียวกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ระดับ บริณูชาติ พ.ศ. 2517 แต่ต่างกันว่ารายวิชาใดที่นับหน่วยกิตไว้ในหมวดวิชาใดแล้วจะนำ หน่วยกิตของรายวิชานั้นมานับในหมวดวิชาอื่นอีกไม่ได้

ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรบริณูชาติ พ.ศ. 2517 และให้ใช้ "เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรบริณูชาติ พ.ศ. 2525" หรือหลักสูตรเทียบเท่า ของทุกสาขาวิชาซึ่งมีระยะเวลาการศึกษา 8 ภาคการศึกษาปกติตามระบบวิภาคหรือที่มีระยะ การศึกษาเทียบเท่า ในเกณฑ์มาตรฐานนี้ได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า

120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต โดยใช้เวลาศึกษาอย่างมากไม่เกิน 8 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนเต็มเวลา และอย่างมากไม่เกิน 12 ปีการศึกษาสำหรับหลักสูตรที่เรียนไม่เต็มเวลา (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2530 : 127)

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำดังนี้
หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึงวิชาศึกษาทั่วไปที่ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชา
 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม
 ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชาภาษา ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ทั้งนี้สำหรับข้อ 3 จะเป็นภาษาใดก็ได้ ส่วนข้อ 4 จะต้องจัดให้มีทั้งรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะเป็นรายวิชาเดียว หรือลักษณะบูรณาการในรูปใด ๆ ก็ได้ ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาดังกล่าวข้างต้น

อย่างไรก็ดีจัดกลุ่มวิชาดังกล่าวเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทในหมวดวิชาอื่นแล้ว นักศึกษาก็อาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในกลุ่มวิชานั้น โดยถือว่าได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปหมวดวิชานั้น ๆ ครบแล้ว (ทบวงมหาวิทยาลัย 2525 : 75)

หลังจากใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 ได้ไม่นาน ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 และใช้ "เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2532" โดยมีปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

1. ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ
2. ให้สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา
3. ให้ได้มาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น
4. ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

สำหรับหลักสูตรนี้มีระยะเวลาศึกษา 8 ภาค หรือ 10 ภาค และไม่น้อยกว่า 12 ภาค การศึกษาบกิตตามระบบทวีภาค และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ที่มีระยะเวลา 4 ภาค การศึกษาบกิตตามระบบทวีภาคหรือหลักสูตรที่เทียบเท่าทุกสาขาวิชา

ในส่วนของการสร้างหลักสูตรหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัด วิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหา ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิต- ศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยให้มีจำนวน หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : 2)

ความหมายของหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปสำหรับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2532 มีความหมายลึกซึ้งมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ผ่านมา ดังนี้คือ

หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น สังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมี เหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำ ความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาตรี หมวด วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรปริญญาตรี และในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษา ต่าง ๆ ในประเทศไทยได้ยึดหลักเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2532 เป็นเกณฑ์ ในการจัดหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

รูปแบบการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปที่จัดอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มีการจัดแตกต่างกันตามแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ลักษณะ และความพร้อมของแต่ละสถาบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (ชมพันธุ์ กุฎชร ณ อยุธยา. 2523 : 45) คือ

1. หลักสูตรแกน (Core Curricula) เป็นรูปแบบการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ใช้กันมาก มีการจัดหลักสูตรอย่างจำกัดรายวิชา แต่ได้เนื้อหาที่กว้างขวางเชื่อมโยงกับชีวิตของผู้เรียน และประกอบด้วยรายวิชาที่เป็นสหวิทยาการ ซึ่งบังคับสำหรับนิสิตนักศึกษาทุกคน ตัวอย่างวิชาพื้นฐานทั่วไปที่จัดเป็นหลักสูตรแกน ได้แก่ วิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งบังคับให้เรียน 3 รายวิชาในสาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ ให้เลือกเรียน 1 รายวิชา และให้เลือกเรียน 1 รายวิชา ในสาขาวิทยาศาสตร์ หลักสูตรแกนแบ่งได้เป็น 2 แบบคือ แบบแรกหลักสูตรจะกำหนดขอบเขตของปัญหาและกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ให้ (Preplanned core) แบบที่สองอาจารย์และนิสิตนักศึกษาจะช่วยกันกำหนดขอบเขตของปัญหาและกิจกรรมการเรียนรู้ (Open core) (Tanner Daniel and Laurel N. Tanner. 1980 : 481) การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบแกนเหมาะสมกับกลุ่มของนิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกัน แต่ถ้าในกลุ่มนิสิตที่แตกต่างกัน หลักสูตรแบบแกนอาจจะเป็นการเรียนรู้ซ้ำของนิสิตนักศึกษาที่เรียนเก่ง และยากเกินไปสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีการเตรียมตัวน้อย สาเหตุที่มหาวิทยาลัยบางแห่งจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบแกน เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการแบ่งเป็นหลายวิทยาเขตจึงจำเป็นต้องใช้หลักสูตรเดียว เพื่อรวมวิทยาเขตเข้าด้วยกัน และประการต่อมา เกิดจากการที่มีการแยกวิชาเฉพาะออกมามากขึ้น ทำให้เกิดความต้องการที่จะเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปร่วมกันมากขึ้น

2. หลักสูตรประเภทกระจายสัดส่วนรายวิชา (Distribution requirements) การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบกระจายสัดส่วนรายวิชาเป็นการจัดหลักสูตรเพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้เรียนรายวิชาหรือหน่วยกิตอย่างน้อยที่สุด ในสาขาที่ระบุไว้ การจัดหลักสูตรประเภทกระจายสัดส่วนรายวิชา แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ ยุทธยา. 2530 : 135)

2.1 การกระจายสัดส่วนรายวิชาตามที่กำหนดให้ การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบนี้ที่มีใช้มากที่สุด เป็นการจัดแบบผสมผสานกันระหว่างรายวิชาที่กำหนดให้ และวิชาเลือกที่นิสิตสามารถเลือกเรียนได้จากรายวิชาต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยระบุให้เป็นวิชาเอกหรือวิชาเลือกที่มีจำนวนจำกัด ในสาขาวิชาที่ต้องการเรียน เช่น นิสิตทุกคนจะต้องเรียนวิชาที่กำหนดให้ 2 วิชา และจะต้องเลือกเรียน 3 วิชา ในสาขาสังคมศาสตร์ 3 วิชาในสาขามนุษยศาสตร์ และ 3 วิชาในสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

2.2 การกระจายสัดส่วนรายวิชาโดยกำหนดขั้นต่ำให้ การจัดหลักสูตรนี้มีวิชาบังคับน้อยกว่ามีการเน้นในสาขาวิชาที่ควรจะศึกษา เช่น นิสิตจะต้องเรียนวิชา 1 ใน 4 สาขาวิชาจากทั้งหมด 8 สาขาวิชา

2.3 การกระจายสัดส่วนรายวิชาโดยการแนะนำให้เรียน การจัดแบบนี้คล้ายกับแบบที่ 2 แตกต่างกันที่การจัดแบบนี้ไม่บังคับ นิสิตมีทางเลือกโดยอาจจะเรียนให้ครบตามหลักสูตรกำหนดไว้ หรืออาจจะไม่ครบก็ได้ เช่น แนะนำนิสิตเรียนวิชาใน 4 สาขาวิชา คือ ภาษาและระบบสัญลักษณ์อื่น ๆ ปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่ดีต่อธรรมชาติ สถาบันของสังคมมนุษย์ และลักษณะของวัฒนธรรม แต่ปรากฏว่านิสิตไม่สนใจคำแนะนำเหล่านี้ และส่วนมากไม่ได้ทำตามข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตามนิสิตส่วนใหญ่ก็ได้เลือกเรียนวิชาโดยกระจายวิชาเรียนอย่างได้สัดส่วนตลอดหลักสูตร

2.4 การจัดโปรแกรมแบบอื่น ๆ เป็นการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปที่แตกต่างจากทั้ง 3 แบบที่กล่าวมาแล้ว เช่น การจัดแบบสมรรถฐาน การเรียนโดยการกำหนดให้นิสิตทุกคนต้องสอบผ่านการสอบข้อเขียนพิสดาร โดยไม่มีการเรียนรายวิชา นิสิตทุกคนจะต้องสร้างข้อสอบซึ่งจะแสดงสมรรถภาพในการคิดเกี่ยวกับสาขาวิชา 4 สาขาวิชา โดยมีอาจารย์คอยช่วยเหลือและนิสิตทุกคนจะเป็นกรรมการตัดสินผลการสอบทั้ง 4 สาขาวิชา

3. หลักสูตรประเภทเลือกเสรี (Free electives) การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปประเภทเลือกเสรีนี้จะไม่มีการกำหนดรายวิชาพื้นฐานทั่วไป นักศึกษาสามารถสร้างวิชาพื้นฐานทั่วไปจากวิชาใดก็ได้ที่เลือก หรือนิสิตอาจจะไม่เลือกเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลยก็ได้ การจัดหลักสูตรประเภทเลือกเสรีนี้ก็เช่นเดียวกับการจัดหลักสูตรแบบกระจายสัดส่วนรายวิชา การจัดแบบนี้มีเพียงร้อยละ 2 ของสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา เมื่อนักศึกษาไม่เลือกเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปจะทำให้นักศึกษาเรียนวิชาเฉพาะเร็วขึ้น นักศึกษาส่วนมากมักจะเลือกเรียนเฉพาะวิชาในสาขาวิชาเอกของตน เช่น นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์จะเลือกเรียนเฉพาะวิชาทางวิทยาศาสตร์หรือนักศึกษาทางมนุษยศาสตร์ก็จะเลือกเรียนวิชาทางมนุษยศาสตร์

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศไทย จัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปใน 2 ปีแรก การจัดหลักสูตรเป็นแบบกระจายสัดส่วนรายวิชาตามที่กำหนดให้ใน 4

ฐานทั่วไปไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต โดยให้เลือกกลุ่มวิชา
สาขาบังคับ

วิชาหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิชาหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

ฐานทั่วไปในปัจจุบันประกอบด้วยรายวิชา 3 ประเภท คือ

รายวิชาเบื้องต้น (Introductory Disciplinary Course)

รายวิชาระดับสูง (Advanced Disciplinary Course)

ชาติพันธุ์ฐานทั่วไป

ฐานทั่วไป

รายวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิชาพื้นฐานทั่วไปในปัจจุบันประกอบด้วยรายวิชา 3 ประเภท คือ

1. รายวิชาเบื้องต้น (Introductory Disciplinary Course)
2. รายวิชาระดับสูง (Advanced Disciplinary Course)
3. รายวิชาสหวิทยาการ (Interdisciplinary Course)

1. รายวิชาเบื้องต้น เป็นลักษณะความรู้ทั่วไปเบื้องต้นของวิชาควิชาหนึ่ง จัดเป็นรายวิชาเดี่ยวและมักจะมีคำว่า "ทั่วไป" "พื้นฐาน" "ขั้นนำ" เบื้องต้น" อยู่หน้าหน้าหรือต่อท้ายรายวิชาเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น ชีววิทยาเบื้องต้น ธุรกิจเบื้องต้น ความรู้เบื้องต้นทางกฎหมาย จิตวิทยาทั่วไป กิจกรรมพลศึกษาทั่วไป ปรชญาทั่วไป คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับครู ภาษาอังกฤษพื้นฐาน พื้นฐานชีวภาพของพฤติกรรม สวัสดิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นต้น วิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะรายวิชาเบื้องต้นเป็นลักษณะรายวิชาที่มี

มากที่สุดโดยร้อยละ 94 ของโปรแกรมวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาจะมีลักษณะเป็นรายวิชาเบื้องต้น (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา. 2530 : 137)

2. รายวิชาระดับสูง เป็นรายวิชาเฉพาะในแต่ละสาขาวิชา การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานลักษณะนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายในวิทยาลัยชุมชนในสหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 88 ของโปรแกรมวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยชุมชนในสหรัฐอเมริกา ตัวอย่างรายวิชาระดับสูง ได้แก่ วิชาการแกะสลักของยุโรปและอเมริกา การศึกษาเรื่องเซลล์ การปีนคั้นจากสภาพแวดล้อม เป็นต้น (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา. 2530 : 138)

3. รายวิชาสหวิทยาการ เป็นรายวิชาที่เชื่อมโยงสาขาวิชาตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไปเข้าด้วยกัน มีความมุ่งหมายให้นักศึกษาเข้าใจความเชื่อมโยงของสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้และการแก้ปัญหา รวมทั้งวิถีทางที่วิชาเหล่านั้นจะสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบันได้ วิชาในลักษณะนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นลักษณะของวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ควรจัดให้นักศึกษาได้เรียน ในสหรัฐอเมริกา มีสถาบันการศึกษาที่จัดรายวิชาลักษณะนี้ร้อยละ 58 ตัวอย่างของรายวิชาสหวิทยาการ เช่น วิชาวัฒนธรรมแอสเตค (Aztec Civilization) วิชาประวัติของชีววิทยาและแพทยศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสังคม จากการสำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 62 มีความเห็นว่าการบูรณาการสหวิทยาการนี้ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความรอบรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง แต่อาจารย์มักจะประสบปัญหาในการสอนวิชาเหล่านี้ เพราะอาจารย์ส่วนมากได้รับการฝึกอบรมในแขนงวิชาใดแขนงวิชาหนึ่งเท่านั้น และวิชาสหวิทยาการมักจะสอนกันเป็นทีมซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกันเป็นอย่างดีของอาจารย์ซึ่งโดยปกติมักจะคุ้นเคยกับการสอนรอบเดียวในวิชาเดียว (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา. 2523 : 50)

รายวิชาทั้ง 3 ประเภทนี้จัดได้ว่าเป็นรายวิชาที่มีการจัดในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปตลอดมา รายวิชาประเภทอื่น ๆ ก็มีการจัดบ้าง เช่น "วิชาสัมมนานักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง" (Freshman seminars) "วิชาสัมมนานักศึกษาชั้นปีที่สี่" (Senior seminars) "วิชาวรรณคดีที่มีชื่อเสียง" (Great books courses) และวิชาการนำเนื้อหาวิชามาประยุกต์ใช้ (The Functional subject matter course) ซึ่งมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1. วิชาสัมมนานักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง เป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ได้พบกับอาจารย์ ซึ่งส่วนมากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิต เพื่อจัดให้นิสิตได้มีความรู้เกี่ยวกับการเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยของตนและเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้ทดลองวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ แต่การเรียนมีขนาดชั้นเรียนเล็กมากทำให้สิ้นเปลืองมาก วิชาประเภทนี้มีจัดสอนเพียงร้อยละ 6 ของโปรแกรมวิชาพื้นฐานทั่วไป (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๓ อยุธยา. 2523 : 50)

2. วิชาสัมมนานิสิตชั้นปีที่สี่ เป็นวิชาที่จัดประสบการณ์รวบยอดทางฝ่ายวิชาพื้นฐานทั่วไป เพื่อให้นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่าง ๆ กันนำความรู้จากสาขาวิชาของตนมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาาร่วมกัน วิชาประเภทนี้พบเพียงร้อยละ 3 ของโปรแกรมวิชาพื้นฐานทั่วไป

3. วิชาวรรณคดีที่มีชื่อเสียง เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน ด้วยการให้ศึกษาหนังสือที่จัดว่ามีคุณค่าอยู่ในประเภท "Creat Books" ประมาณ 100 เล่ม แล้วนำเนื้อหามาอภิปรายกัน วิชาประเภทนี้พบเพียงร้อยละ 1 ของโปรแกรมวิชาพื้นฐานทั่วไป

4. วิชาการนำเนื้อหาวิชามาประยุกต์ใช้ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับกิจกรรมและปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น ชีวิตครอบครัว การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น วิชาประเภทนี้นิยมสอนกันมากในวิทยาลัยเอกชน เพราะมีวัตถุประสงค์ใหญ่คือการรับใช้ชุมชน (Paatoon Sinlarat. 1976 : 39)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับรายวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ไทรอน (Tyrone. 1974 : 7010-A) ได้ศึกษา เรื่องการศึกษาโครงการวิชาพื้นฐานทั่วไปของวิทยาลัยครูชุมชุน ตามความคิดเห็นของวิทยาลัยชุมชุน พบว่า นักศึกษาร้อยละ 90 มีความเห็นว่าประสิทธิภาพของการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปขึ้นอยู่กับการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบรายวิชาเดี่ยว ฮาร์เกอร์ (Harger. 1992 : 25-A) ได้ศึกษาเรื่อง การเลือกวิชาเรียนของนักศึกษาและการกระจายของหน่วยกิตในวิชาพื้นฐานทั่วไป การศึกษาเชิงประเมิณผล พบว่า นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของอาจารย์ในการให้คำปรึกษาในการเลือกรายวิชาที่เรียน นักศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 เห็นคุณค่ารายวิชาทางมนุษยศาสตร์มากกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 โดยเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และต่อตนเอง

เนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

เนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไปแตกต่างกันในแต่ละมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบางแห่งรวมเนื้อหาของวิชาพื้นฐานทั่วไปอย่างละเอียด แต่บางมหาวิทยาลัยก็ระบุไว้เพียงเล็กน้อย เนื้อหาของวิชาพื้นฐานทั่วไปประกอบด้วย (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๓ อรุณยา. 2523 : 51)

1. วิชาประเภททักษะขั้นสูง (Advanced skill subjects) เช่น เรียงความ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ โดยเรียนเรขาคณิตและพีชคณิต 2 ปี ภาษาต่างประเทศโดยให้เรียน 1 ปี และพลศึกษา วิชาทักษะขั้นสูงนี้กำหนดให้ผลิตมีความรู้ใน 3 R's คือ เลขคณิต (Arithmetics) การอ่าน (Reading) และการเขียน (Writing) และทักษะพื้นฐานอื่นๆ

2. วิชาที่ให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ วิชาประเภทนี้ไม่ได้ระบุเนื้อหาวิชาเป็นพิเศษ แต่จะระบุสาขาวิชากว้าง ๆ 3 สาขา คือ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคมศึกษา ซึ่งผลิตจะต้องเรียนทั้ง 3 สาขาวิชา เช่น ร้อยละ 81 ของวิชาพื้นฐานทั่วไปให้เรียนวิชาทางสังคมศึกษา ส่วนอีกร้อยละ 19 ให้เรียนในสาขาอื่น หรือกำหนดให้เรียนร้อยละ 71 ในสาขาธรรมชาติวิทยา และร้อยละ 29 ในสาขาวิชาอื่นหรือร้อยละ 70 ในสาขามนุษยศาสตร์และร้อยละ 30 ในสาขาวิชาอื่น

3. วิชาที่เกี่ยวกับความเข้าใจทั่วไป มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประสบการณ์การเรียนรู้อย่างกว้าง ๆ และขั้นพื้นฐานแก่นิสิตปริญญาตรี เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไปที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วยวิชาจิตกรรม รัฐบาลและสถาบันการเมืองและศาสนา เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เรณู ผลสวัสดิ์ (2523 : 178) ได้ศึกษา เรื่องพัฒนาการของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า เนื้อหารายวิชากว้างและซ้ำซ้อนกับระดับมัธยม กาญจนา บุญรมย์ (2524 : 81-94) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ลักษณะเนื้อหาเป็นความรู้กว้าง ๆ และเป็นเนื้อหาเบื้องต้นของสาขาวิชานั้น ๆ ศรีนวล แก้วแพรง (2527 : 150 - 151) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต พบว่า ด้านเนื้อหาวิชาของ

หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป นักศึกษามีความต้องการแตกต่างจากบัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ศุภวัฒน์ เอ็มโอช (2528 : 93 - 100) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ. 2524 พบว่า ในด้านเนื้อหาวิชาที่มีบางวิชาที่มีหัวข้อซ้ำซ้อนกัน และเนื้อหารายวิชามีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเห็นว่า เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนโดยส่วนรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แซมูเอล (Samuel. 1971 : 4496-A) ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของการเลือกแนวคิดเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปของศูนย์นักศึกษาและศูนย์วิชาการ ในวิทยาลัยชุมชนของรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า โครงการวิชาพื้นฐานทั่วไปต้องได้รับการประเมินผลใหม่ในเรื่องความยากง่ายของเนื้อหาวิชา เบนสัน (Benson. 1982 : 3881-A) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาของผู้ใหญ่โดยผ่านการเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป พบว่า ขอบเขตของการสร้างวิชาและเนื้อหาวิชามีความสัมพันธ์กับความสนใจของนักศึกษาโดยมีผลในการพัฒนาการไปในทางดี

การบริหารหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีลักษณะการบริหารหลักสูตรซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปพอสรุปได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ คือ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2526 : 53)

1. บริหารโดยภาควิชา
2. บริหารโดยคณะกรรมการวิชาพื้นฐานทั่วไป
3. บริหารโดยหน่วยงานอิสระ

1. บริหารโดยภาควิชา รูปแบบของการจัดการและดูแลโดยภาควิชานี้โดยทั่วไปแล้วจะบริหารหลักสูตรในแนวทางของหลักสูตรแบบบังคับกระจาย คือ เจ้าของหลักสูตรหรือเจ้าของคณะวิชาที่ต้องการจะไปเลือกคู่ว่าคณะใดมีวิชาใดอยู่ในความดูแลของภาควิชาใด แล้วนำชื่อวิชานั้นมาใส่ชื่อไว้ในคณะของตนให้ติดเรียนเป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยทั่วไปมักจะ

เป็นวิชาในภาควิชาของคณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ เช่น วิชาปรัชญาเบื้องต้น ภาควิชาปรัชญาในคณะอักษรศาสตร์เป็นผู้สอน วิชาชีววิทยาเบื้องต้น ภาควิชาชีววิทยาเป็นผู้สอน เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่บริหารหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยภาควิชา ยกเว้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบกระจายโดยนิสิตทุกคนไม่ต้องเรียนเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน

การบริหารในรูปแบบไม่มีข้อดีหลายประการคือ ภาควิชาจะรับผิดชอบการจัดการสอน วิชาพื้นฐานทั่วไปเอง เช่น วิชารัฐศาสตร์เบื้องต้น ภาควิชาในคณะรัฐศาสตร์เป็นผู้ดูแล หรือวิชาฟิสิกส์เบื้องต้น ให้ภาควิชาฟิสิกส์ดูแล เป็นต้น แต่การที่ภาควิชาดูแลก็มีข้อจำกัดอยู่ที่ภาควิชา การจัดและดำเนินการสอนวิชาเฉพาะและเจาะจงในภาควิชารับผิดชอบเท่านั้น ซึ่งทำให้การสอนหนักไปในทางวิชาชีพเฉพาะหรือมุ่งให้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานของวิชาชีพ ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2526 : 97)

2. บริหารโดยคณะกรรมการวิชาพื้นฐานทั่วไป มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นมหาวิทยาลัยแรกที่บริหารวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยใช้คณะกรรมการ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่บริหารโดยคณะกรรมการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การบริหารโดยคณะกรรมการนี้เหมาะสมกับลักษณะวิชาที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันตั้งแต่ 2 ภาควิชาขึ้นไป โดยเฉพาะภาควิชาที่มีลักษณะเป็นวิชาผสมผสานหรือวิชาสัมพันธ์ คณะกรรมการในบางแห่งมีสิทธิเสนอความดีความชอบให้ผู้สอนได้ด้วย รวมทั้งมีหน้าที่คัดเลือกเนื้อหา เอกสาร ตำรา รวมทั้งคัดเลือกตัวผู้สอนด้วย แต่มีข้อจำกัดที่ว่าคณะกรรมการมีสิทธิและอำนาจไม่ได้เต็มที่และมักจะตกลงกันได้ยากในเรื่องต่าง ๆ (Paitoon Sinlarat.1976 : 175-178)

3. บริหารโดยหน่วยงานอิสระ การบริหารงานโดยหน่วยงานอิสระนั้น เป็นการบริหารงานที่มีเป้าหมายในการดำเนินงานบรรลุตามจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปอย่างแท้จริง การบริหารต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีบุคลากร อุปกรณ์ของตนเองโดยเฉพาะงบประมาณและความดีความชอบสามารถดำเนินการได้อย่างมี

อิสระ การอภิปราย ถกเถียง การแสดงความคิดเห็น ทักท้วง แก้ไขกันได้ง่าย การตัดสินใจ การให้ความดีความชอบ การกำหนดจุดมุ่งหมาย มีอิสระคล่องตัวและเป็นไปอย่างมีอิสระภาพ (Paitoon Sinlarat. 1976 : 175 - 178)

การบริหารแบบนี้ประสบความสำเร็จมากกว่าการบริหารแบบอื่น เพราะสามารถจัดวิชาที่เป็นบูรณาการได้อย่างสมบูรณ์ และรับผิดชอบในการผสมผสานศาสตร์หลายสาขาเข้าด้วยกัน เช่น จัดฟิสิกส์ เคมี ธรณีวิทยา และดาราศาสตร์เข้าเป็นวิชาหนึ่งผสมผสานวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ เข้าเป็นรูปบูรณาการสมบูรณ์ เป็นต้น

ในปัจจุบันการบริหารหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ได้มีการบริหารวิชาพื้นฐานทั่วไปแตกต่างกันไปตามแต่ละสถาบัน แต่ยังครอบคลุมอยู่ใน 3 รูปแบบ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบริหารโดยใช้หน่วยงานอิสระเรียกว่า โครงการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์บริหารโดยใช้คณะกรรมการวิชาพื้นฐานทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยรามคำแหงและสถาบันราชภัฏ เน้นรูปแบบของการบริหารโดยภาควิชา

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เจริญ คันธวงศ์ (2522 : 182 - 188) ได้ศึกษาเรื่อง สถานภาพและการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยเอกชน พบว่า ผู้สอนไม่มีคุณภาพ ขาดเทคนิคการสอนที่ดี และไม่มีเวลาให้นักศึกษาเพียงพอผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไปและไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างจริงจัง เรณู ผลสวัสดิ์ (2523 : 178) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาการของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการมีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ตำราภาษาไทยมีจำนวนน้อยและขาดแคลนตำราที่ดี ผู้เรียนขาดทัศนคติที่ดีในการเรียน ขาดความถนัดและความสนใจในบางวิชาไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไป กาญจนา บุญรมย์ (2524 : 81 - 94) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ผู้สอนนั้นมีความมั่นใจในการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือ

ข้อซักถามปัญหาผู้เรียนนั้นขาดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้และผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน การเปิดสอนรายวิชาพื้นฐานทั่วไปคำนึงถึงความพร้อมของผู้สอนและจัดบริการความสะดวกในการใช้ห้องสมุด ครีโนล แก้วแพรง (2527:150-151) ได้ศึกษา เรื่องปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต พบว่า มีความเห็นโดยส่วนรวมเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป มีความต้องการการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในระดับปานกลางทุกด้าน ศุภวัฒน์ เอ็มโอช (2528 : 93 - 100) ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ.2524 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมได้กระทำอยู่ในระดับมาก วิธีสอนที่ผู้สอนใช้มากคือ วิธีสอนแบบบรรยาย การวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง แซมูเอล (Samuel. 1971 : 4496-A) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของการเลือกแนวคิดเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปของศูนย์นักศึกษาและศูนย์วิชาการในวิทยาลัยชุมชนของรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า ควรมีการสนับสนุนการให้ความร่วมมือกันในการวางแผนและประเมินผลโครงการวิชาพื้นฐานทั่วไป การพัฒนาแนวทางใหม่ ๆ ของวิชาพื้นฐานทั่วไปของวิทยาลัยเอกชน ฮาเกอร์ (Harger. 1992 : 25-A) ได้ศึกษาเรื่อง การเลือกวิชาเรียนของนักศึกษา และการกระจายของหน่วยกิตในวิชาพื้นฐานทั่วไป การศึกษาเชิงประเมินผล พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับวิชาเอกมากกว่าวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยเฉพาะนักศึกษานโยบายกรมทางธุรกิจและวิศวกรรมให้ความสำคัญกับวิชาพื้นฐานทั่วไปน้อย ซิมเมอร์แมน (Zimmerman. 1992 : 1371-A) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาทั่วไประดับมหาวิทยาลัย วิชา ทัศนศิลป์ (หลักสูตรศิลปะ) พบว่า ในการบริหารหลักสูตรจะเป็นผลดีและเป็นประโยชน์ในการจัดรายวิชาการศึกษาทั่วไปเข้าไว้ในหน่วยงานการบริหารเป็นพิเศษ และใช้ผู้ประสานงานการเรียนการสอน ดูแลเนื้อหาและรายวิชาในส่วนการศึกษาทั่วไป รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร การบริหารหลักสูตรทั้งหมด

หลักสูตรปริญญาตรีวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ

วิทยาลัยครูได้เริ่มเปิดทำการสอนถึงระดับปริญญา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา โดยใช้หลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 และได้มีการปรับปรุงให้เป็นหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ต่อมาได้พัฒนาการเป็นหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2526 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5 (2525-2529) และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรหลายครั้งจนต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 ซึ่งเอื้อให้วิทยาลัยครูผลิตผู้มีความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานได้นอกเหนือจากการผลิตครู ดังนั้นวิทยาลัยครูได้เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา วิทยาลัยครูจึงเปิดสอนใน 3 สาขาวิชาด้วยกัน คือ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ (กรมการฝึกหัดครู. 2535 : 27)

หลักสูตรวิทยาลัยครูได้ปรับปรุงมาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบันได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การปรับปรุงหลักสูตรวิทยาลัยครู ในครั้งนี้ ได้ปรับปรุงทั้ง 3 สาขาวิชา เป็นหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาการศึกษา(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536)หลักสูตรวิทยาลัยครู มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติดังนี้ (หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิชา วิทยาศาสตร์. 2536 : 6)

1. มีความรู้ ทักษะ และเทคนิคเฉพาะทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
2. มีทักษะในด้านการจัดการงานอาชีพ สามารถดำเนินงานอาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะและวิจรรณญาณในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

4. มีเจตคติที่ดี มีจรรยาบรรณและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ
5. มีโลกทัศน์ที่กว้าง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคม
6. เป็นพลเมืองดี มีความตระหนักต่อการพัฒนาตนเองและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาสังคม
7. มีความเป็นประชาธิปไตย กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

หลักสูตรวิทยาลัยครูได้ยึดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2532 ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันสถาบันราชภัฏ ซึ่งกำหนดให้เรียนทุกสาขาวิชาโดยกำหนดให้เรียนมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ (หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์. 2536 : 7)

1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

รายวิชาต่าง ๆ ในทั้งสี่หมวดวิชาที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและมีเจตคติในเรื่องต่าง ๆ อันจะยังผลให้บุคคลนั้น ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นสุขและมีจิตสำนึกในการพัฒนาตนและสังคม (หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์. 2536 : ภาคผนวก 1)

การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไประดับปริญญาตรี ทุกสาขาวิชาให้เรียนไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชา โดยมีข้อกำหนดดังนี้ (หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์. 2536 : ภาคผนวก 5 - 7)

1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

- 1540201 การใช้ภาษาไทย
- 1540202 วาทกรรม
- 1540203 การอ่านเพื่อชีวิต
- 1540204 การเขียนเพื่อการสื่อสาร
- 1550101 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 1550103 การอ่านภาษาอังกฤษทั่วไป
- 1550601 ภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ
- 1560101 ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1
- 1560102 ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 2
- 1570101 ภาษาจีนเบื้องต้น 1
- 1570202 ภาษาจีนเบื้องต้น 2
- 1580101 ภาษามลายูเบื้องต้น 1
- 1580102 ภาษามลายูเบื้องต้น 2
- 1590101 ภาษาฝรั่งเศสเบื้องต้น 1
- 1590102 ภาษาฝรั่งเศสเบื้องต้น 2
- 1610101 ภาษาเยอรมันเบื้องต้น 1
- 1610102 ภาษาเยอรมันเบื้องต้น 2
- 1630101 สารนิเทศเพื่อการศึกษาขั้นคว่ำ
- 1650101 ภาษารัสเซียเบื้องต้น 1
- 1650102 ภาษารัสเซียเบื้องต้น 2
- 1660101 ภาษาเกาหลีเบื้องต้น 1
- 1660102 ภาษาเกาหลีเบื้องต้น 2
- 1670101 ภาษาลาวเบื้องต้น 1
- 1670102 ภาษาลาวเบื้องต้น 2

1680101	ภาษาเขมรเบื้องต้น 1
1680102	ภาษาเขมรเบื้องต้น 2
1690101	ภาษาพม่าเบื้องต้น 1
1690102	ภาษาพม่าเบื้องต้น 2
1710101	ภาษาเวียดนามเบื้องต้น 1
1710102	ภาษาเวียดนามเบื้องต้น 2
1720101	ภาษาสเปนเบื้องต้น 2

2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

1050101	จิตวิทยาทั่วไป
1510101	ปรัชญาเบื้องต้น
1510601	ตรรกวิทยาทั่วไป
1520201	พุทธศาสนา
1520202	จริยธรรมกับชีวิต
1640201	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน
1640202	ไทยศึกษา
2050101	สุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย
2000101	สุนทรียะทางทัศนศิลป์
2060201	สังคมนิยม
2530101	มนุษยสัมพันธ์

3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

2520301	พื้นฐานวัฒนธรรมไทย
2530101	มนุษย์กับสังคม
2530201	ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2540201	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
2540202	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

2540301	ภูมิศาสตร์ประเทศไทย
2550101	การเมืองการปกครอง
2560101	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย
3590101	ระบบเศรษฐกิจไทยและสหกรณ์
3590201	มนุษย์กับเศรษฐกิจ

4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

4000101	มนุษย์กับวิทยาศาสตร์กายภาพ
4000103	วิทยาศาสตร์กับสังคม
4000104	วิทยาศาสตร์พัฒนาชีวิต
4070101	วิทยาศาสตร์เพื่อสุขภาพ
4080101	วิทยาศาสตร์การกีฬา
4090101	คณิตศาสตร์พื้นฐาน
4090102	คณิตศาสตร์กับการตัดสินใจ
4090103	คณิตศาสตร์เพื่อชีวิต
4120101	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
4120102	การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์

การปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้ โดยเฉพาะหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปได้เปลี่ยนแปลงใหม่ โดยแต่ละกลุ่มวิชาจะไม่มีรายวิชาบังคับ มีแต่รายวิชาเลือก ทั้งนี้เพื่อให้เสรีในการเลือกเรียน วิชาตามความถนัดของนักศึกษา และในแต่ละกลุ่มวิชาที่เลือก จำนวนหน่วยกิตต้องไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต โดยมีจำนวนหน่วยกิตโดยรวม 4 กลุ่มวิชา ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต

จากการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปหลายครั้งของหลักสูตร วิทยาลัยครูที่ผ่านมาจะพบว่า เพื่อสนองต่อแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ต่อความต้องการของ สังคมและต่อสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันตลอดทั้งต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้สมกับเป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 440 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,945 คน ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,385 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 205 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 3 จำนวน 322 คน ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 จากนั้นใช้วิธีเพียบลัดส่วนตามจำนวนประชากร รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 527 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏ		
กลุ่มรัตนโกสินทร์ 6 สถาบัน ได้แก่		
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	76	35
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	64	30
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	85	40
สถาบันราชภัฏธนบุรี	54	25
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	92	43
สถาบันราชภัฏพระนคร	69	32
รวม	440	205
นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในชั้นปีที่ 3 ของสถาบัน		
ราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 6 สถาบัน ได้แก่		
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	390	65
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	271	45
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	289	48
สถาบันราชภัฏธนบุรี	130	24
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	575	93
สถาบันราชภัฏพระนคร	290	47
รวม	1,945	322
รวมทั้งสิ้น	2,385	527

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร ตำราเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 136 - 143) วิเชียร เกตุสิงห์ (2529 : 66 - 86)
3. สร้างแบบสอบถามการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยใช้แนวคำถามจากแบบสอบถาม ของ กาญจนา บุญรมย์ (2524 : 109 - 110) ศรีนวล แก้วแพรง (2527 : 125 - 134) ศุภวัฒน์ เอ็มโอช (2528 : 115 - 122), สุพจน์ โตนวล (2530 : 124 - 136) สจ๊วรรณ ทรรพสุ (2532 : 120 - 122)

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ อาจารย์กับนักศึกษา

ตอนที่ 2 ทักษะที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นแบบสอบถามปลายปิด สร้างตามแนวของลิเคิร์ต (Likert's Scale) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน มีจำนวนข้อคำถาม 46 ข้อ ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป มีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน มีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ ด้านวิธีการสอน มีจำนวนข้อคำถาม 11 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน มีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ และในตอนท้าย

ของแบบสอบถามแต่ละด้านจะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เพื่อให้ผู้ตอบได้
เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

เกณฑ์ในการให้คะแนนผู้วิจัยกำหนดค่าระดับคะแนนอยู่ด้วยกัน 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด หรือเหมาะสมมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก หรือเหมาะสมมาก
- คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง หรือเหมาะสมปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย หรือเหมาะสมน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด หรือเหมาะสมน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษา
ปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในเนื้อหาวิชา สำนวนและภาษาที่ใช้เพื่อให้ได้คำแนะนำ
เพิ่มเติมและให้มีความสอดคล้องชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. หากคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้
ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของเนื้อหาและพิจารณาความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายใน
การวิจัย เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำ
เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องชัดเจนและ
ความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 20 คน และ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่ไม่วังกลุ่ม
ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 50 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
เป็นรายข้อ โดยใช้สถิติ t-test วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจ
จำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (ภาคผนวก ค) มาเป็นข้อคำถาม ได้ข้อคำถามจำนวน 44 ข้อ
(ภาคผนวก ข) จากข้อคำถามจำนวน 46 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96 (ภาคผนวก ค)

7. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ได้ข้อคำถามจำนวน 44 ข้อ จากข้อคำถามจำนวน 44 ข้อ ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป มีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอนมีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ ด้านวิธีการสอนมีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน มีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ แล้วกำหนดเป็นแบบสอบถามที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด หรือเหมาะสมมากที่สุด
2. ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก หรือเหมาะสมมาก
3. ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง หรือเหมาะสมปานกลาง
4. ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย หรือเหมาะสมน้อย
5. ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00-1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด หรือเหมาะสมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการหาข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการจัดการหาข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงอธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏพระนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อกับอธิการบดีสถาบันราชภัฏ ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถาม

ไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามได้รับคืนและสมบูรณ์มีจำนวน 422 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.07 ดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืนและสมบูรณ์จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามได้รับคืน และสมบูรณ์	ร้อยละ
อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป	205	157	76.58
นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3	322	265	82.29
รวม	527	422	80.07

3. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือกที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส-เอ็กซ์ (Statistical Package for Social Sciences - Version X) ในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า ที-เทสต์ t-test

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 ศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

ในด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน การสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่ม รัตนโกสินทร์ ในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t - test

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาพิจารณาข้อคิดเห็น นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และนำไปประกอบในการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 49)

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	Σx^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 68)

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α - coefficient) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_i^2$	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	S_t^2	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

(Cronbach. 1970 : 161)

4. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ที-เทสต์ (t - test)
โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของ
กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

$\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนในกลุ่มต่ำ

(Edward. 1957 : 152)

5. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าความแปรปรวนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
โดยใช้ ที-เทสต์ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 173)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

t แทน ค่า t ที่ใช้พิจารณา t - Distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการเสนอค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์แต่ละด้าน และรวม 5 ด้าน ดังแสดงในตาราง 3 - 8

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แต่ละด้าน และรวม 5 ด้าน ดังแสดงในตาราง 9

ตอนที่ 3 เป็นการสรุปความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยเสนอสาระคำตอบในแต่ละด้านเป็นเชิงบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้านคือ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ดังแสดง
ในตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการ
จัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แต่ละด้านและรวม
5 ด้าน

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 ด้าน	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป	3.77	.50	3.71	.47
2. ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน	3.04	.78	3.14	.95
3. ด้านวิธีการสอน	3.68	.64	3.82	.66
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.63	.64	3.77	.69
5. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน	3.66	.57	3.95	.64
รวม 5 ด้าน	3.55	.47	3.67	.52

จากตาราง 3 อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้าน มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = .47) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอน
วิชาพื้นฐานทั่วไป ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .50) ด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = .64) ด้าน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .64) ด้านการวัดและการประเมินผลเรียน

การสอน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .57) และด้านที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .78)

นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้าน เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีทัศนคติว่าเหมาะสมมาก 4 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .47) ด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .66) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .69) ด้านการวัดและการประเมินผล การเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .64) และด้านที่นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = .95)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษามีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป				
1. การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยการจัดอาจารย์สอนเดี่ยว	3.73	1.04	3.77	1.01
2. การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยการจัดอาจารย์ผู้สอนเป็นทีม	3.56	1.03	3.03	1.18
3. การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบสอนเป็นทีมหรือสอนเดี่ยว นั้นขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาวิชา	4.04	.88	3.95	.98
4. ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ การสอนมานาน	3.72	.89	3.97	.92

ตาราง 4 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษา ใหม่ ๆ แต่มีความรู้ในกลุ่มวิชาเหล่านี้	3.50	.94	3.19	.86
6. การจัดผู้สอนหลายคนร่วมกันสอนวิชาเดียวกันทำให้นักศึกษา ได้รับความรู้กว้างขวางและหลากหลาย	3.79	.86	3.31	1.05
7. การจัดผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาต่อชั้นเรียนมีอัตราส่วนที่ เหมาะสม	3.80	1.05	3.84	1.09
8. การจัดผู้สอนคำนึงถึงความรู้ของผู้สอนให้ตรงกับเนื้อหาวิชา โดยเฉพาะวิชาประเภทวิชาพื้นฐานทั่วไป	3.99	.90	4.19	.84
9. มีการสมมนาผู้สอนวิชาพื้นฐานอยู่เสมอ เพื่อปรึกษาหารือ ปรับปรุงการสอนร่วมกัน	3.81	1.02	4.11	.96
รวมเฉพาะด้าน	3.77	.50	3.71	.47

จากตาราง 4 อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยส่วนรวมเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ข้อ 1 การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยการจัดอาจารย์สอนเดี่ยว ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 1.04) ข้อ 2 การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยการจัดอาจารย์สอนเป็นทีม ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.03) ข้อ 3 การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบสอนเป็นทีมหรือสอนเดี่ยวนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 4.04$,

S.D. = .88) ข้อ 4 ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .89) ข้อ 6 การจัดผู้สอนหลายคนร่วมกันสอนวิชาเดียวกันทำให้นักศึกษาได้รับความรู้กว้างขวางและหลากหลาย ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .86) ข้อ 7 การจัดผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาต่อชั้นเรียนมีอัตราส่วนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 1.05) ข้อ 8 การจัดผู้สอนคำนึงถึงความรู้ของผู้สอนให้ตรงกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะวิชาประเภทวิชาพื้นฐานทั่วไป ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .90) ข้อ 9 มีการสัมมนาผู้สอนวิชาพื้นฐานอยู่เสมอ เพื่อปรึกษาหาวิธีปรับปรุงการสอนร่วมกัน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.02) ส่วนข้อ 5 อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

นักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยส่วนรวมเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ข้อ 1 การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยการจัดอาจารย์สอนเดี่ยว ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.01) ข้อ 3 การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบสอนเป็นทีมหรือสอนเดียวนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .98) ข้อ 4 ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .92) ข้อ 7 การจัดผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาต่อชั้นเรียนมีอัตราส่วนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 1.09) ข้อ 8 การจัดผู้สอนคำนึงถึงความรู้ของผู้สอนให้ตรงกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะวิชาประเภทวิชาพื้นฐานทั่วไป ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .84) ข้อ 9 มีการสัมมนาผู้สอนวิชาพื้นฐานอยู่เสมอ เพื่อปรึกษาหาวิธีปรับปรุงการสอนร่วมกัน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .96) ส่วนข้อ 2, 5, 6 นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดการเกี่ยวกับ สื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน				
10. ห้องสมุดมีหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิชาพื้นฐานทั่วไป เพียงพอกับนักศึกษา	3.59	.96	3.25	1.22
11. ห้องสมุดจัดบริการให้ความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้ บริการ	3.52	.77	3.43	1.15
12. สถาบันจัดบริการความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์แก่ อาจารย์และนักศึกษา	3.20	.81	3.21	1.17
13. จำนวนอุปกรณ์การสอนมีพอเพียงกับจำนวนนักศึกษา เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด เป็นต้น	2.88	.97	2.78	1.34
14. สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย	2.96	1.06	3.12	1.22
15. จำนวนนักศึกษาต่อขนาดห้องเรียนมีความเหมาะสม	2.74	1.10	3.17	1.19
16. ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมการเรียน	2.73	1.02	3.14	1.11
17. สภาพห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการใช้อุปกรณ์การสอน	2.76	1.08	3.11	1.13
18. บรรยากาศในห้องเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	2.99	.96	3.06	1.21
รวมเฉพาะด้าน	3.04	.78	3.14	.95

จากตาราง 5 อาจารย์มีทัศนะว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอนโดยส่วนรวมเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.04$, S.D. = .78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ข้อ 10 ห้องสมุดมีหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิชาพื้นฐานทั่วไปเพียงพอกับนักศึกษา ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = .96) ข้อ 11 ห้องสมุดจัดบริการให้ความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ ($\bar{x} = 3.52$, S.D. = .77) ส่วนข้อ 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

นักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอนโดยส่วนรวมเหมาะสมปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = .95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลางทุกข้อ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีการสอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านวิธีการสอน				
19. ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของรายวิชา ก่อนสอน	4.15	.74	4.04	.84
20. ผู้สอนใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชา	4.00	.64	3.86	.87
21. ผู้สอนให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี	3.96	.65	3.71	.90
22. ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถาม ร่วมอภิปราย	3.99	.73	3.86	.87
23. ผู้สอนมีเอกสารหรืออุปกรณ์ประกอบการสอน	3.78	.81	3.85	.93
24. ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกทำงานหรือค้นคว้าตาม หัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายเนื้อหาวิชา	3.63	.84	3.68	1.03
25. ผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณภาพและจริยธรรมในกระบวน การเรียนการสอน	3.42	1.07	3.75	.93
26. ในขณะที่สอนใช้วิธีสอนและกิจกรรมเพื่อมุ่งให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์เป็น	3.25	1.06	3.79	.85

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
27. ผู้สอนใช้วิธีการสอนและกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิด ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์	3.18	1.07	3.80	.94
28. ผู้สอนแนะนำเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการสอนสำหรับ การศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา	3.45	.96	3.89	.90
รวมเฉพาะด้าน	3.68	.64	3.82	.66

จากตาราง 6 อาจารย์มีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีการสอน โดยส่วนรวมเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ข้อ 19 ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนสอน ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = .74) ข้อ 20 ผู้สอนใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .64) ข้อ 21 ผู้สอนให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .65) ข้อ 22 ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถามร่วมอภิปราย ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .73) ข้อ 23 ผู้สอนมีเอกสารหรืออุปกรณ์การสอน ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = .81) ข้อ 24 ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกทำงานหรือค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายเนื้อหาวิชา ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = .84) ส่วนข้อ 25, 26, 27, 28 อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

นักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีการสอน โดยส่วนรวมเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = .66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมากทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
29. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในบทเรียน	3.99	.77	3.82	.85
30. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาสนใจบทเรียน และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	3.87	.78	3.80	.88
31. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษามีโอกาสค้นคว้า ด้วยตนเอง	3.85	.76	3.77	.87
32. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาได้ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	3.74	.83	3.84	.87
33. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ของนักศึกษา	3.64	.86	3.79	.92
34. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาใน หลักสูตร	3.49	.94	3.86	.83
35. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งกิจกรรมในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	3.08	.98	3.65	1.05
36. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการปรึกษาร่วมกันระหว่าง อาจารย์กับนักศึกษา	3.41	.87	3.65	1.11
รวมเฉพาะด้าน	3.63	.64	3.77	.69

จากตาราง 7 อาจารย์มีทัศนะว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนร่วมเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ข้อ 29 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในบทเรียน ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = .71) ข้อ 30 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาสนใจและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = .78) ข้อ 31 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ศึกษามีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = .76) ข้อ 32 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = .83) ข้อ 33 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักศึกษา ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = .86) ส่วนข้อ 34, 35, 36 อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

นักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนร่วมเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = .69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมากทุกข้อ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์	อาจารย์ (N=157)		นักศึกษา (N=265)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน				
37. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน	4.20	.68	4.23	.79
38. ผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต และการปฏิบัติ	4.03	.64	4.13	.77
39. ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	3.89	.67	4.03	.83
40. จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้มีความเหมาะสม	3.81	.75	3.86	.93
41. ผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาได้ทราบผลของการประเมินผลแต่ละครั้ง	3.57	.79	3.86	.97
42. ผู้สอนชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่นักศึกษาใน แต่ละครั้ง	3.74	.91	3.34	1.03
43. ผู้สอนกำหนดเกณฑ์การประเมินผลได้เหมาะสมกับความสามารถ ของนักศึกษา	3.27	.86	3.86	.88
44. มีระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้	3.13	.97	3.87	1.02
รวมเฉพาะด้าน	3.66	.57	3.95	.64

จากตาราง 8 อาจารย์มีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน โดยส่วนรวมเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ข้อ 37 ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = .68) ข้อ 38 ผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต และการปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = .64) ข้อ 39 ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = .67) ข้อ 40 จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = .75) ข้อ 41 ผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาได้ทราบผลของการประเมินผลแต่ละครั้ง ($\bar{x} = 3.57$, S.D. = .79) ข้อ 42 ผู้สอนชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่นักศึกษาในแต่ละครั้ง ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = .91) ส่วนข้อ 43, 44, อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

นักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนโดยส่วนรวมเหมาะสมมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ ข้อ 42 ผู้สอนชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่นักศึกษาในแต่ละครั้ง ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = 1.03) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมากทุกข้อ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
วิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แต่ละด้าน และรวม 5 ด้าน ดังแสดงใน
ตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อการจัด
การเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แต่ละด้าน และรวม 5 ด้าน

รายด้าน	สถานภาพ	N	$\bar{X}$	SD	t
1. ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป	อาจารย์	157	3.7707	.495	-1.32
	นักศึกษา	265	3.7061	.472	
2. ด้านการจัดการเกี่ยวกับสถานที่ และอุปกรณ์การสอน	อาจารย์	157	3.0396	.784	1.18
	นักศึกษา	265	3.1405	.954	
3. ด้านวิธีการสอน	อาจารย์	157	3.6809	.642	2.17*
	นักศึกษา	265	3.8226	.657	
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	อาจารย์	157	3.6330	.644	2.09*
	นักศึกษา	265	3.7722	.687	

ตาราง 9 (ต่อ)

รายด้าน	สถานภาพ	N	$\bar{X}$	SD	t
5. ด้านการวัดและการประเมินผล การเรียนการสอน	อาจารย์	157	3.6561	.574	4.82*
	นักศึกษา	265	3.9467	.639	
รวมทุกด้าน	อาจารย์	157	3.5549	.472	2.38*
	นักศึกษา	265	3.6726	.521	

จากตาราง 9 อาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันคือ ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ส่วนด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป และด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน อาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การสรุปความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จากแบบสอบถามปลายเปิด โดย เสนอสาระคำตอบในแต่ละด้านเป็นเชิงบรรยาย

จากแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิชาพื้นฐานทั่วไปทั้ง 5 ด้าน ปรากฏว่า อาจารย์และนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัด การเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปทั้ง 5 ด้าน จำนวน 297 ฉบับ จากทั้งหมด 422 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.3

ผลจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด

จากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้ตอบทั้งอาจารย์และนักศึกษา มีความเห็นและเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ถ้าเปิดจำนวนห้องเรียนน้อยควรรใช้ผู้สอนเพียงคนเดียว แต่ถ้าเปิดจำนวนห้องเรียนมากควรรใช้ผู้สอนหลายคนร่วมกันสอน การจัดผู้สอนเป็นทีมหรือเป็นกลุ่มร่วมกัน สอนวิชาเดียวกัน ควรมีการประชุมปรึกษากันก่อนสอนในเรื่อง เนื้อหาวิชา กิจกรรม การใช้สื่อ เอกสารประกอบการสอน การวัดและการประเมินผลให้อยู่ในแนวเดียวกันสอดคล้องกันและมี มาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้ นักศึกษาไม่สับสนและเข้าใจง่าย ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปควรเลือก อาจารย์ที่มีความรู้ในกลุ่มวิชาที่สอนและมีความถนัดในวิชาที่สอน มีประสบการณ์ในการสอนมี ความรับผิดชอบสูง อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ แต่มีความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการสอน ควรเปิดโอกาสให้สอน ผู้สอนควรพัฒนาความรู้ให้ทันสมัยและเหมาะสม กับสภาพปัจจุบันอยู่เสมอ การจัดห้องเรียนและจำนวนนักศึกษาแต่ละห้องเรียน ให้พอเหมาะกับ จำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวนนักศึกษานในแต่ละห้องเรียนมีมากเกินไปซึ่งมีผลต่อการสอน และการจัดกิจกรรม สถาบันควรจัดให้มีการสัมมนาผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเมื่อจบการเรียนการสอน ในแต่ละเทอมเพื่อปรึกษาและหาวิธีการปรับปรุงการสอนร่วมกันในแต่ละสถาบัน

2. ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน

การจัดสื่อ และอุปกรณ์การสอน ยังมีไม่เพียงพอที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอน สื่อและอุปกรณ์การสอนไม่ทันสมัย ขาดความสะดวกในการใช้สื่อดิจิทัล สภา

ห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้อุปกรณ์การสอน ห้องเรียนควรเป็นห้องเรียนที่มีอุปกรณ์การสอนพร้อมทุกห้อง เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ จอฉายสไลด์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ เป็นต้น ภายในห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ชอล์ค กระดานดำ ควรมีความพร้อม ความสะอาด และเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการและเก่ามาก เนื้อหาบางตอนขาดหายไป สถาบันควรจัดอบรมผู้สอนเกี่ยวกับการใช้สื่อ การบำรุงรักษาให้ทราบทุกคน

3. ด้านวิธีการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิธีการสอนและเนื้อหาที่สอนควรมีความทันสมัย และเป็นปัจจุบันให้มากที่สุด มีเอกสารประกอบการสอนของวิชาที่สอนและแนะนำเอกสารเพิ่มเติมให้กับนักศึกษาเพื่อใช้ในการค้นคว้าทำรายงาน ควรเชิญวิทยากรจากภายนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาบรรยายเพิ่มเติมเป็นครั้งคราว เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนควรสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมนอกเหนือจากเนื้อหาวิชาและควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในบางครั้ง บรรยากาศในการสอนไม่ควรเครียดมากนัก และอาจารย์ควรทำให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา และควรมีบุคลิกภาพที่ดี เช่น การพูด ท่าทาง ความคล่องแคล่ว เพื่อให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในบทเรียน

4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับกลุ่มของนักศึกษา กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมทั้งประเภทแสดงความสามารถเฉพาะตน (งานเดี่ยว) และกิจกรรมที่แสดงความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (งานกลุ่ม) การจัดกิจกรรมมาให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุด การจัดกิจกรรมนอกสถานที่มีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนควรปรึกษาร่วมกับนักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้มากที่สุดคือ การบรรยายและมอบหมายงานให้ทำการสอบถามข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน กิจกรรมการเรียนการสอนบางวิชามีมากเกินไป บางวิชาก็น้อยเกินไป ควรจัดกิจกรรมมาให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและระยะเวลา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สามารถทำได้มากนักเพราะจำนวนนักศึกษามีมากเกินไป

5. ด้านการวัดและการประเมินผลวิชาพื้นฐานทั่วไป

ถ้าจัดผู้สอนเป็นทีมหรือร่วมกันสอนหลายคนวิชาเดียวกัน ควรใช้ข้อสอบร่วมกัน โดยผู้สอนร่วมกันออกข้อสอบและใช้ร่วมกันได้ เพื่อให้นักศึกษาจะได้สู่มาตรฐานเดียวกัน การแบ่งคะแนนการวัดผล ควรจะให้คะแนนเก็บรายภาคให้มาก เพราะมีกิจกรรมตลอดเทอม ระยะเวลาตลอดภาคการศึกษานักศึกษาจะได้ตั้งใจทำกิจกรรมให้ดี ควรจะแบ่งคะแนนดังนี้ 60 % - 40 % หรือ 70 % - 30 % การประเมินผลควรเชื่อถือได้และเป็นไปอย่างยุติธรรม ผลการประเมินผู้สอนควรเร่งทำผลและรายงานผลการเรียนให้ทันกับกำหนดการส่งคะแนนและประกาศคะแนนให้นักศึกษาได้ทราบในที่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แต่ละด้าน และรวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 205 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในชั้นปีที่ 3 จำนวน 322 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 527 คน จากประชากร จำนวน 2,385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 44 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท พร้อมทั้งมีแบบสอบถามปลายเปิดของแต่ละด้านให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .96

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 คือศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 คือเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ $t - test$
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาพิจารณาข้อคิดเห็น นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ แต่ละด้าน และรวม 5 ด้าน มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยส่วนรวม 5 ด้าน พบว่าเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยรวมเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยการ จัดอาจารย์สอนเดี่ยว และการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบสอนเป็นทีม หรือสอนเดี่ยวขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาวิชาและ ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน และการจัดผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาต่อชั้นเรียนมีอัตราส่วนที่เหมาะสม และการจัดผู้สอนคำนึงถึงความรู้ของผู้สอนให้ตรงกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะวิชาประเภทวิชาพื้นฐานทั่วไป และมีการสัมมนาผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปอยู่เสมอ เพื่อปรึกษาหาวิธีปรับปรุงการสอนร่วมกัน เรื่องที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมปานกลาง คือ เรื่องผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ๆ และมีความรู้ในกลุ่มวิชาเหล่านี้ เรื่องที่นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมปานกลาง คือ การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยการ จัดอาจารย์สอนเป็นทีม และการจัดผู้สอนหลายคนร่วมกันสอนวิชาเดียวกัน ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้กว้างขวางและหลากหลาย

1.2 ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอนโดยรวมเหมาะสมปานกลาง เรื่องที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ห้องสมุดมีหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิชาพื้นฐานทั่วไป เพียงพอกับนักศึกษาและห้องสมุดจัดบริการให้ความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ สำหรับเรื่องอื่น ๆ อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลางทุกเรื่อง

1.3 ด้านวิธีการสอน อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีการสอนโดยรวมเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องที่ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนสอน และผู้สอนใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา และผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถามร่วมอภิปรายและผู้สอนให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี และผู้สอนมีเอกสารหรืออุปกรณ์ประกอบการสอน และผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกทำงานหรือค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายเนื้อหาวิชา เรื่องที่อาจารย์มีทัศนะว่าเหมาะสมปานกลาง คือ เรื่องที่ผู้สอนแนะนำเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการสอนสำหรับการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา และผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน และในขณะสอน ผู้สอนใช้วิธีสอนและกิจกรรมเพื่อมุ่งให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์เป็น และผู้สอนใช้วิธีการสอนและกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เรื่องอื่น ๆ นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมากทุกเรื่อง

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในบทเรียนและจัดกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษาสนใจบทเรียน และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และจัดกิจกรรมที่นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และได้ทำงานร่วมกับ

ผู้อื่นและจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักศึกษา เรื่องที่อาจารย์มีทัศนะว่า เหมาะสมปานกลาง ได้แก่ เรื่องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมโดยมีการปรึกษา ร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา สำหรับเรื่องอื่น ๆ นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมมากทุกเรื่อง

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษา

มีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้าน การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน โดยรวมเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า เหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องที่ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผล ให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน และผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต การปฏิบัติ และข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชาและ ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา และจำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้มีความเหมาะสม และผู้สอนแจ้ง ให้นักศึกษาได้ทราบผลของการประเมินผลแต่ละครั้ง เรื่องที่อาจารย์มีทัศนะว่า เหมาะสมปานกลาง ได้แก่ เรื่องผู้สอนกำหนดเกณฑ์การประเมินได้เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา และมีระบบ การประเมินผลที่เชื่อถือได้ ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมมากในเรื่องมีระบบการประเมินผล ที่เชื่อถือได้ นอกจากนี้เรื่องนี้นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ เรื่องมีผู้สอนชี้แจง ข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่นักศึกษาในแต่ละครั้ง

2. การเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์และนักศึกษามีต่อการจัดการเรียนการสอน

วิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้าน พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ และนักศึกษามีทัศนะต่อต้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป และด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ตาม ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา ไม่พบความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์แต่ละด้าน และรวม 5 ด้าน มีดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์โดยรวมมีความเหมาะสมมาก อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน การปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในสภาพที่เหมาะสมดีแล้ว และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการวิจัยครั้งนี้คล้ายคลึงกับผลการวิจัยเรื่อง สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ของ กาญจนา บุญรมย์ (2524 : 81 - 84) ที่พบว่า การเปิดสอนรายวิชาพื้นฐานทั่วไปคำนึงถึงความพร้อมของผู้สอน และผู้สอนนั้นมีความมั่นใจในการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อซักถามและจัดบริการความสะดวกในการใช้ห้องสมุด

2. การที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป มีความเหมาะสมมาก อาจเป็นเพราะการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป การเลือกผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป อัตราส่วนของนักศึกษาต่อชั้นเรียนที่ปฏิบัติอยู่นั้นมีความเหมาะสมดีแล้ว และจัดผู้สอนได้ตรงตามเนื้อหาวิชา อย่างไรก็ตามมีบางเรื่องที่นักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากอาจารย์ที่มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยการจัดอาจารย์สอนเป็นทีม และเรื่องการจัดผู้สอนหลายคนร่วมกันสอนวิชาเดียวกัน ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้กว้างขวางและหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องการที่จะใช้ผู้สอนคนเดียวมากกว่าที่จะใช้ผู้สอนเป็นทีมสอนในวิชาเดียวกัน การสอนเป็นทีมถึงแม้จะได้รับความรู้หลากหลาย แต่อาจทำให้นักศึกษาเกิดความสับสนในเนื้อหาวิชา ซึ่งในปัจจุบันก็ใช้ผู้สอนคนเดียวรับผิดชอบวิชาเดียว สำหรับเรื่องนี้อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นที่ เหมาะสมปานกลางในเรื่องผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ๆ แต่มีความรู้ในกลุ่มวิชาเหล่านี้อาจเป็นเพราะว่า การเลือกผู้สอน

วิชาพื้นฐานทั่วไป อาจารย์และนักศึกษามีความเห็น ว่า ควรเลือกจากผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมานานก่อน และสำหรับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย หรืออาจารย์ที่จบการศึกษาใหม่ ๆ แต่มีความรู้ความสามารถในการสอนมีความรับผิดชอบควรเปิดโอกาสให้ได้สอน และแสดงความสามารถ เพื่อจะได้มีประสบการณ์การสอนให้มากขึ้น

3. การที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมปานกลาง อาจเป็นเพราะการจัดสื่อ และอุปกรณ์การสอน ยังมีไม่เพียงพอที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ขาดความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์ สภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้อุปกรณ์การสอน มีบางเรื่องที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาที่มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ เรื่องห้องสมุดมีหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิชาพื้นฐานทั่วไปเพียงพอแก่นักศึกษา และห้องสมุดจัดบริการให้ความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ อาจเป็นเพราะอาจารย์มีความพอใจและประทับใจในการให้ความสะดวกและการบริการของห้องสมุดประกอบกับมีจำนวนหนังสือที่ต้องการเพียงพอแล้ว จึงมีทัศนะแตกต่างจากนักศึกษา

4. การที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีการสอนมีความเหมาะสมมาก อาจเป็นเพราะผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่การสอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของวิชา ใช้วิธีการสอนที่ทำให้นักศึกษาสนใจบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษา ของ กาญจนา บุญรมย์ (2524 : 81 - 84) ที่พบว่า ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อซักถาม อย่างไรก็ตามมีบางเรื่องที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาที่มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องที่ผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน และในขณะที่สอนผู้สอนใช้วิธีการสอนและกิจกรรมเพื่อมุ่งให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์เป็น และผู้สอนใช้วิธีการสอนและกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ และผู้สอนแนะนำเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการสอนสำหรับการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

อาจารย์ได้ปฏิบัติในเรื่องเหล่านี้น้อย หรืออาจไม่ได้ปฏิบัติเลยหรือปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ จึงมีทัศนคติที่แตกต่างจากนักศึกษา

5. การที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้กระทำหรือปฏิบัติได้ดีและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ.2524 ของ ศุภวัฒน์ เอ็มโอช (2528 : 93 - 100) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมได้กระทำอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม มีบางเรื่องที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลางซึ่งแตกต่างจากนักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมนอกห้องเรียนปฏิบัติเล็กน้อยหรืออาจไม่มีกิจกรรมนอกห้องเรียนเลย และการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่อาจารย์จะเป็นผู้กำหนดให้นักศึกษาไม่ได้มีการปรึกษาร่วมกัน จึงมีทัศนคติที่แตกต่างจากนักศึกษา

6. การที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน มีความเหมาะสมมาก อาจเป็นเพราะการวัดผลและการประเมินผลมีระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้ มีความยุติธรรมและเป็นไปตามเกณฑ์การวัดผลที่กำหนดไว้ มีบางเรื่องที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ เรื่องผู้สอนกำหนดเกณฑ์การประเมินผลได้เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา และมีระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการวัดและประเมินผล เกณฑ์การประเมินผล ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผล อาจารย์มีความเห็นว่ายังต้องปรับปรุงระบบการประเมินผลให้มีคุณภาพมากขึ้น และให้มีระบบการประเมินผลให้เป็นแบบเดียวกัน ใช้ร่วมกันได้จึงมีทัศนคติที่แตกต่างจากนักศึกษา

7. การที่อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้าน แตกต่างกัน ด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนโดยรวม 5 ด้าน ได้ปฏิบัติงานได้ดีเห็นเด่นชัด มีประสิทธิภาพและปฏิบัติได้เหมาะสมดีแล้ว หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์และนักศึกษามีความประทับใจ การปฏิบัติงานในด้านเหล่านี้แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปและด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอนไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนทั้ง 2 ด้านนี้ การปฏิบัติงานยังไม่มีอะไรที่เด่นชัดเป็นพิเศษจึงทำให้อาจารย์และนักศึกษาไม่เห็นความแตกต่างกันหรืออาจเป็นเพราะอาจารย์และนักศึกษามองผลงานทั้ง 2 ด้านนี้เท่าเทียมกัน จึงไม่เห็นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยรวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน มีความเหมาะสมมาก เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเสนอว่าควรมีการปรับปรุงในด้านการจัดผู้สอน การเลือกผู้สอนให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไป การจัดสื่อ และอุปกรณ์การสอนให้มีพอเพียงที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน วิธีการสอนใช้เทคนิควิธีสอนที่ทำให้นักศึกษามีความสนใจในบทเรียน การวัดและการประเมินผลมีเกณฑ์การวัดผลเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา การประเมินผลมีระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย พิจารณาเป็นรายด้านมีดังนี้

1. ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอน วิชาพื้นฐานทั่วไปโดยรวมเหมาะสมมาก ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านนี้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นไปอีก การเลือกผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปควรเลือกจากผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน และควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อยหรืออาจารย์ที่สำเร็จการศึกษานใหม่ ๆ แต่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนได้มีโอกาสสอนเพื่อได้มีประสบการณ์ในการสอนมากขึ้น ควรมีการจัดสัมมนาผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปภายในสถาบัน และร่วมกันในแต่ละสถาบันอาจจะเป็นปีละครั้ง ทั้งเพื่อจะได้ทราบปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้ว การจัดผู้สอนกับจำนวนนักศึกษานในแต่ละห้องเรียน ควรจัดให้มีอัตราส่วนที่เหมาะสมไม่มากเกินไป ซึ่งจำนวนนักศึกษามากมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน โดยรวมเหมาะสมปานกลาง ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรจัดสื่อและอุปกรณ์การสอนให้มีความพร้อมและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ และอุปกรณ์การสอน ภายในห้องเรียนควรมีอุปกรณ์การสอนพร้อมทุกห้อง เช่น เครื่องขยายเสียง จอฉายสไลด์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ ประจำอยู่ในห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกต่อผู้สอนและผู้เรียนในการใช้ประกอบการสอน ซึ่งมีผลทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3. ด้านวิธีการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านวิธีการสอน โดยรวมเหมาะสมมาก ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ควรเชิญวิทยากรจากภายนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาพูดเพิ่มเติมเป็นครั้งคราว เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนควรแนะนำเอกสารและตำราสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และควรสร้างบรรยากาศในการสอน โดยให้ความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษาทำให้ไม่เกิดความเบื่อหรือความเครียดในการเรียน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมเหมาะสมมาก ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ควรจัดกิจกรรมมาให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและระยะเวลาที่มีการปรึกษาร่วมกันในการจัดกิจกรรม ควรมีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติมหรือมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น ควรเน้นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์เป็น เพื่อให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย

5. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนโดยรวมเหมาะสมมาก ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่าในการสอนวิชาเดียวกันโดยใช้ผู้สอนหลายคนร่วมกันสอน ควรใช้ข้อสอบร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าสู่มาตรฐานเดียวกัน การแบ่งคะแนนการวัดผลควรเชื่อถือได้และเป็นไปอย่างยุติธรรม ควรเร่งทำผลและประกาศคะแนนให้นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้การวัดและการประเมินผลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม 5 ด้าน มีความเห็นว่า เหมาะสมมาก จึงเสนอว่าควรมีการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของสถาบันราชภัฏที่เหมาะสม ในเรื่องที่สำคัญตามสภาพปัญหาที่เป็นจริง ได้แก่ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านการบริหารการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีตัวแปรอื่นเพิ่ม เช่น สาขาวิชาที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ชื่อวิชาที่สอน ประสบการณ์การสอน สาขาวิชาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยมีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กาญจนา บุญมย์. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา. ปรินุณานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- กิตติ จรรย์ยานนท์. "วิชาพื้นฐานทั่วไป" เอกสารประกอบการวิเคราะห์และการกำหนด
หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย. สภาอาจารย์
และโรงแรมบางแสน 28-30 มกราคม 2526. อัดสำเนา.
- กองแผนงาน, กรมการฝึกหัดครู. วิทยาลัยครู:สถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
กรุงสยามการพิมพ์, 2535.
- คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หลักสูตร 4 ปี คณะครุศาสตร์ 2500 - 2504.
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500.
- เจริญ คันธวงศ์. "รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัย
เอกชน," เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องวิชาพื้นฐานทั่วไป.
ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2-4 สิงหาคม 2522. อัดสำเนา.
- ชมพันธุ์ ภูษธร ๓ ยุทธยา. การพัฒนาหลักสูตร. 2530. อัดสำเนา.
- _____. "หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป," วารสาร มศว.บhumwin. 5 กุมภาพันธ์ 2523.
ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. "หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย" ใน เอกสารบันทึก
ข้อความ เรื่อง ขออนุมัติหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย. 2514.
- ฝ่ายวิชาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หลักสูตรและรายวิชาการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของ
วิชาพื้นฐานทั่วไป. กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- เฟื่องฟ้า บุญถนอม และคนอื่น ๆ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มณี ช่างเผือก เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สถาบัน
ราชภัฏในกลุ่มรัตนโกสินทร์. เมื่อวันที่ 17-20 เดือนมกราคม 2538.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2525. กองวิชาการ
ทบวงมหาวิทยาลัย, 2525.

- มหาวิทยาลัย, ทบวง. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี
พ.ศ.2532. กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
สำนักอธิการบดี, 2526.
- เรณู ผลสวัสดิ์. พัฒนาการของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:ศึกษาพร, 2528.
- วิจิตร ศรีสอาน. หลักการอุดมศึกษา. 2518. อัดสำเนา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- ศรีนวล แก้วแพรง. ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย
รามคำแหงตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ศุภวัฒน์ เอ็มโอช. การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ.2524.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
อัดสำเนา.
- สัจจวรรณ ทรรพสุ. การศึกษากระบวนการใช้หลักสูตรครุศาสตร์วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2530 ในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- สุพจน์ โตนวล. ทัศนะของอาจารย์และนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อวิชาพื้นฐานทางการศึกษา ใน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู. รายละเอียดและแนวปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยครู
สายครุศาสตร์ 2529-2530. อัดสำเนา.
- _____. หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์. 2536. อัดสำเนา.

- Bell, Daniel. "Reforming General Education," Improving College Teaching. Washington, D.C.: American Council on Education, 1790.
- Benson, Darnell Susanne. "A Study of Adult Development Through Learning in General Education Courses," Dissertation Abstracts International. 42 (9) : 3881-A; March, 1982.
- Conant, James Bryant. "Introduction," General Education in a Free Society. Cambridge, Mass:Harvard University Press, 1945.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Edward, Allen L. Statistical Analysis. 2nd ed. New York : Rinehart, 1957.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Tokyo : McGraw-Hill, 1981.
- Gray, William S. General Education : Its Nature, Scope, and Essential Elements. Chicago : The University of Chicago Press, 1934.
- Harger, Bruce T. "Student Choices and Credit Distribution in General Education : An Evaluation Model," Dissertation Abstracts International. 53 (1):25-A; July, 1992.
- Harvard Committee. General Education in A Free Society Cambridge, Mass : Harvard University Press, 1945.
- Johnson, Mordecai W. General Education in Action. Washington, D.C. : American Council on Education, 1952.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activitives," Journal of Educational and Psychological Measurement. 30 : 607-610; Autumn 1970.
- Mayhew, Lewis B. Higher Education in the Revolutionary Decades. Berkley : McCutchan, 1967.
- McGrath, Earl J. and others. Toward General Education. New York: Macmillan Co., 1948.

- Paitoon Sinlarat. "General Education:Developing a Program for Thai University," Ph.D.Dissertation, School of Education, University of Pittsburgh. 1976.
- Samuel, Porter Thomas. "Attitudes of Selected California Community Junior College Faculty Toward Student Centered and Intellectually-Centered Concepts of General Education," Dissertation Abstracts International. 31(9):4496-A; March, 1971.
- Tanner, Daniel and Laurel N. Tanner. Curriculum Development: Theory into Practice. 2nd ed., New York : Macmillan Publishing, Co., Inc., 1980.
- The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching. Missions of the College Curriculum. A Contemporary Review with Suggestions. San Francisco : Jossey-Bass, Publishers, 1978.
- Tyrone, Turning Manne. "A Study of Community College General Education Programs as Perceived by Community College Students," Dissertation Abstracts International. 34 (11): 7010-A; Mat, 1974.
- Zimmerman, Jan Elfline. "An Analysis of University Level General Education Courses in the Visual Arts (Art Curriculum)," Dissertation Abstracts International. 53 (5) : 1371-A; November, 1992.

ภาคผนวก ก

หนังสือแนะนำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

ข้าพเจ้า นางสาวมณี ช้างเผือก ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอก การอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และกำลังศึกษาวิจัย เรื่อง "การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา" ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จึงขอความร่วมมือจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านด้วยความจริงใจ คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับและจะไม่กระทบกระเทือนต่อผู้ใดทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวมณี ช้างเผือก)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์และนักศึกษา

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรี
ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

คำอธิบายวิธีตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปตามสภาพที่เป็นจริง ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน ขอให้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็นสองตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป 5 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป 2. ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน 3. ด้านวิธีการสอน 4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง [] หน้าข้อความที่เป็นสถานภาพของท่าน

[] อาจารย์

[] นักศึกษา

ตอนที่ 2 โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม พิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ตามสภาพที่เป็นจริงว่าท่านเห็นด้วยเพียงใด
แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านต่อข้อความนั้น ๆ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. <u>ด้านการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป</u>						
1	การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยการจัดอาจารย์สอนเดี่ยว					
2	การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปการจัดอาจารย์สอนเป็นทีม					
3	การจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบสอนเป็นทีมหรือสอนเดียวนั้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาวิชา ...					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง:				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
4	ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่มี ประสบการณ์ในการสอนมานาน					
5	ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่ สำเร็จการศึกษาหม่ ๆ แต่มีความรู้ในกลุ่ม วิชาเหล่านี้					
6	การจัดผู้สอนหลายคนร่วมกันสอนวิชาเดียวกัน ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้กว้างขวางและ หลากหลาย					
7	การจัดผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาต่อชั้นเรียนมี อัตราส่วนที่เหมาะสม					
8	การจัดผู้สอนคำนึงถึงความรู้ของผู้สอนให้ตรง กับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะวิชาประเภทวิชา พื้นฐานทั่วไป					
9	มีการสัมมนาผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปอยู่เสมอ เพื่อปรึกษาหาวิธีปรับปรุงการสอนร่วมกัน					

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

.....

.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	2. <u>ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน</u>					
10	ห้องสมุดมีหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า วิชาพื้นฐานทั่วไปเพียงพอแก่นักศึกษา					
11	ห้องสมุดจัดบริการให้ความสะดวกและให้ คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ					
12	สถาบันจัดบริการความสะดวกในการใช้ วัสดุอุปกรณ์แก่อาจารย์และนักศึกษา					
13	จำนวนอุปกรณ์การสอนมีพอเพียงกับจำนวน นักศึกษา เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่อง พิมพ์ดีด เป็นต้น					
14	สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย					
15	จำนวนนักศึกษาต่อขนาดห้องเรียนมีความ เหมาะสม					
16	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรม ..					
17	สภาพห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการใช้อุปกรณ์ การสอน					
18	บรรยากาศในห้องเรียนสนับสนุนการเรียนรู้ ..					

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน

.....

.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	3. <u>ด้านวิธีการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป</u>					
19	ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนสอน					
20	ผู้สอนใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา					
21	ผู้สอนให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี					
22	ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถามร่วมอภิปราย					
23	ผู้สอนมีเอกสารหรืออุปกรณ์ประกอบการสอน					
24	ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกทำงานหรือค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายเนื้อหาวิชา					
25	ผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน					
26	ในขณะที่สอนผู้สอนใช้วิธีสอนและกิจกรรมเพื่อมุ่งให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์เป็น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
27	ผู้สอนใช้วิธีสอนและกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
28	ผู้สอนแนะนำเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการสอนสำหรับการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา					

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

.....

.....

.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน <u>วิชาพื้นฐานทั่วไป</u>					
29	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษา เกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในบทเรียน					
30	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษา สนใจบทเรียนและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน					
31	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษา มีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง					
32	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษา ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น					
33	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ ระดับสติปัญญาของนักศึกษา					
34	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาในหลักสูตร					
35	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกิจกรรมใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน					
36	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการปรึกษา ร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา					

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

.....

.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริง				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	5. <u>ด้านการวัดและการประเมินผล</u> <u>วิชาพื้นฐานทั่วไป</u>					
37	ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน					
38	ผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต และการปฏิบัติ					
39	ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
40	จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้มีความเหมาะสม					
41	ผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาได้ทราบผลของการประเมินผลแต่ละครั้ง					
42	ผู้สอนชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่นักศึกษาในแต่ละครั้ง					
43	ผู้สอนกำหนดเกณฑ์การประเมินผลได้เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา					
44	มีระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้					

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลวิชาพื้นฐานทั่วไป

ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้ อย่างสมบูรณ์

ภาคผนวก ค

คำอธิบายจแนกรายชื่อและคำความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ t-test

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 50 คน

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	2.05	16	5.18	31	3.45
2	2.03	17	3.43	33	2.37
3	2.02	18	6.18	33	2.99
4	3.17	19	3.75	34	3.15
5	2.01	20	3.09	35	2.06
6	2.52	21	3.42	36	4.87
7	2.00	22	3.14	37	2.04
8	4.75	23	4.02	38	2.37
9	2.54	24	2.85	39	2.15
10	4.82	25	3.66	40	2.43
11	4.55	26	4.44	41	4.72
12	4.59	27	3.69	42	4.09
13	3.82	28	3.41	43	3.34
14	4.09	29	4.77	44	5.71
15	5.59	30	5.14		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช
 วุฒิการศึกษา กศ.บ. (คณิต), กศ.ม.(วัดผล), Ed.D. (Higher Ed.)
 สังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ชื่อ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์
 วุฒิการศึกษา กศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), M.Ed., Ph.D. (Higher Ed.)
 สังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ชื่อ ผศ.ดร.วรรณวิภา จัตูชัย
 วุฒิการศึกษา กศ.บ., กศ.ม., ค.ด.
 สังกัด สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
4. ชื่อ ดร.วนิดา आयวัฒน์
 วุฒิการศึกษา ค.บ., M.S. in Ed., Ph.D.
 สังกัด สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
5. ชื่อ ดร.ผดุง พรหมมูล
 วุฒิการศึกษา กศ.บ., กศ.ม., กศ.ด.(การอุดมศึกษา)
 สังกัด สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ผู้ให้สัมภาษณ์

อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันราชภัฏ
สหรัตนโกสินทร์ ได้แก่

1. อาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

- 1.1 อาจารย์เฟื่องฟ้า บุญถนอม สังกัดสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538
- 1.2 อาจารย์อุทัยวรรณ จริงจิตร สังกัดสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538
- 1.3 อาจารย์เน่งน้อย ติตติรานนท์ สังกัดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538
- 1.4 อาจารย์ปรีดา แจ่มจรัส สังกัดสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538
- 1.5 อาจารย์เสาวณี เผือกสุวรรณ สังกัดสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
สัมภาษณ์ วันที่ 18 เดือนมกราคม 2538
- 1.6 อาจารย์จารุวรรณ เบญจาทิกุล สังกัดสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
สัมภาษณ์ วันที่ 18 เดือนมกราคม 2538
- 1.7 อาจารย์รัตนา สุริยภูมิ สังกัดสถาบันราชภัฏจันทรเกษม
สัมภาษณ์ วันที่ 18 เดือนมกราคม 2538
- 1.8 อาจารย์อรุณี บุญทวีสุข สังกัดสถาบันราชภัฏพระนคร
สัมภาษณ์ วันที่ 19 เดือนมกราคม 2538
- 1.9 อาจารย์รุ่งรัตน์ แก้วมณี สังกัดสถาบันราชภัฏพระนคร
สัมภาษณ์ วันที่ 19 เดือนมกราคม 2538
- 1.10 อาจารย์ยลัย แจ่มจันทร์ สังกัดสถาบันราชภัฏธนบุรี
สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538

1.11 อาจารย์นิภาภรณ์ สีนบดี สังกัดสถาบันราชภัฏธนบุรี

สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538

1.12 อาจารย์สมถวิล จันทร์ศิริ สังกัดสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538

1.13 อาจารย์ฤดี สุขเกษม สังกัดสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.1 นางสาวอุไร สุทธิประภา นักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538

2.2 นางสาวอรพิน ชูพินิจ นักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538

2.3 นางสาวกนิษฐา บ้องสุวรรณ นักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538

2.4 นางสาวทิพาวรรณ อนุสุทธิ นักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สัมภาษณ์ วันที่ 17 เดือนมกราคม 2538

2.5 นางสาวฤทัยพร เครือคู่ นักศึกษาสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สัมภาษณ์ วันที่ 18 เดือนมกราคม 2538

2.6 นางสาวปวีณา เมธีจิตร นักศึกษาสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สัมภาษณ์ วันที่ 18 เดือนมกราคม 2538

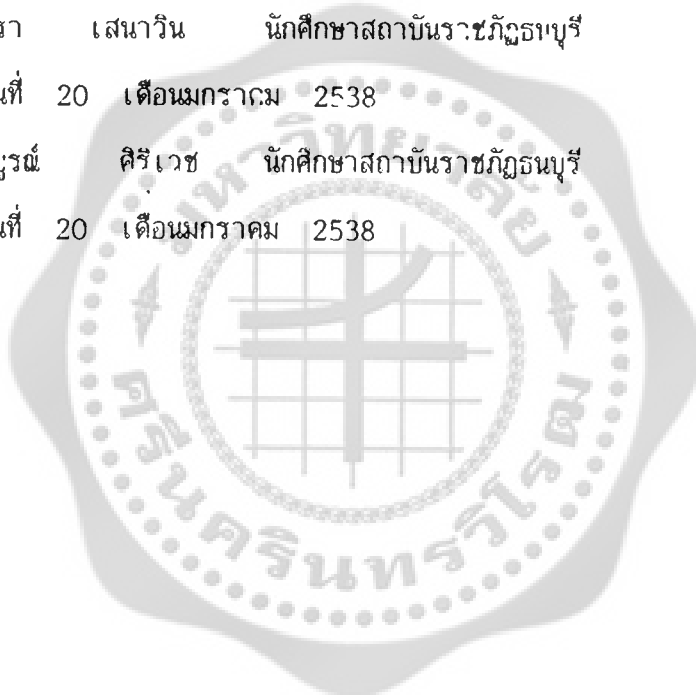
2.7 นางสาวสายชล บานทอง นักศึกษาสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

สัมภาษณ์ วันที่ 18 เดือนมกราคม 2538

2.8 นางสาวเพ็ญศรี พุ่มสุข นักศึกษาสถาบันราชภัฏพระนคร

สัมภาษณ์ วันที่ 19 เดือนมกราคม 2538

- 2.9 นางสาวยุสดี แสงสี นักศึกษาศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สัมภาษณ์ วันที่ 19 เดือนมกราคม 2538 .
- 2.10 นางสาวราตรี แก้วแพรก นักศึกษาศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538
- 2.11 นางสาวสมศรี เอี่ยมจิต นักศึกษาศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538
- 2.12 นางสาวจิตรา เสนาวิน นักศึกษาศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538
- 2.13 นางสาวสระบุรี ศรีเวช นักศึกษาศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สัมภาษณ์ วันที่ 20 เดือนมกราคม 2538

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวมณี ช้างเผือก
วัน เดือน ปีเกิด	17 มีนาคม 2496
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงาน	สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ภาควิชาภูมิศาสตร์ เลขที่ 295 ถนนราชสีมา เขตดุสิต อำเภอดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	2521 ระดับอุดมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (บก.ศ.สูง) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เอกสังคมศึกษา 2523 ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เอกสังคมศึกษา 2538 ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร